

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 26, årgang 77

www.universitas.no

torsdag 2. november 2023

– Som ung mann vil jeg påstå at det er vi som er problemet

Kommentar s. 3

UTELUKKER IKKE KI-BRUK UNDER EKSAMEN

Nyhet s.14

EKSPERTENES TIPS FOR Å OVERLEVE EKSAMEN

Nyhet s. 10

MIN STUDIETID MED ERLEND LOE:

– Jeg var en litt utålmodig type

Kultur s. 20-21

DETTE VIL BYRÅDET GJØRE FOR STUDENTENE

Nyhet s. 4-5

Stopper trafikken i protest

Klima s. 16-17

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Alida de Lange D'Agostino**
dagostinoalida@gmail.com 913 86 220

Nyhetsredaktør: **Vilhelm O. Bjørgul**
vilhelm.bjorgul@gmail.com 918 73 132

Fotosjef: **Tobias Schildmann Mandt**

Desksjef: **Mona Soopalu**

Nettredaktør: **Anders Ihle Tovan**

Uttegner: **Mina Wikeby**

Uttegner: **Ida Fjeld**

Uttegner: **Sigrd Mo Sand**

Deskjournalist: **Emilie Kaland Lindseth**

Korrektursjef: **Harald Nordbø**

Daglig leder: **Mikkel Frydenlund Sibe**

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Leder

Slipp oss inn!

Anders Ihle Tovan, nettredaktør i Universitas

I 2021 intervjuet Universitas jussstudenten Øystein Kvalø om en dom i Diskrimineringsnemnda. Den slo fast at kunstig høye aldersgrenser på utesteder er ulovlig forskjellsbehandling. Da han var 22 år ble han bedt om å drikke opp og forlate utestedet Torggata Botaniske fordi han ikke var gammel nok. Utestedet hadde 23-årsgrense.

Nylig ble det derimot kjent at Oslo tingrett er uenige med Diskrimineringsnemnda. Dommen deres fastslår at aldersgrenser på utesteder *ikke* er ulovlig aldersdiskriminering. Det har resultert i at deler av Oslos utelivsbransje nå ønsker å heve aldersgrensene, ifølge informasjon NRK har innhentet.

To år senere går Kvalø nå på sitt siste år på rettsvitenskap ved UiO, og uttaler seg nok en gang i Universitas. Han sier at avgjørelsen Oslo tingrett har besluttet ikke er oppsiktsvekkende. Likevel mener han at det ville vært betydningsfullt å ta saken videre til lagmannsretten. Kvalø er tydelig på at aldersdiskriminering kan få store konsekvenser.

Utelivet er en helt sentral del av studenttilværelsen. Øker man aldersgrensen vil det føre til at en

betydelig del av befolkningen blir ekskludert fra de sene nattetimene Oslo har å by på. Unge menneskers muligheter til sosialisering og deltakelse i populære, kulturelle aktiviteter begrenses. Buhu? Kanskje. Men enkelte av argumentene til de som mener høye aldersgrenser er veien å gå, holder ikke mål.

Utestedet Festiviteten på Hamar ble klaget inn til Diskrimineringsnemnda av flere personer under 23 år. Da svarte de med å gjennomføre en såkalt «testlørtdag» med 20-årsgrense. Resultatet? Omsetningen stupte og stamkundene dro fra plassen. Ikke nok med det. Det ble også observert et mer fiendtlig miljø og uvøren opptreden blant gjestene. Skal forbud mot enkelte aldersgrupper baseres på observasjoner i løpet av én kveld? Da er det i så fall noen klåfingrede Aperol Spritz-entusiaster i 50-årsalderen som ligger syltynt an.

Kvalø trekker frem prisdifferensiering på forsikring i intervjuet med Universitas. Det er en interessant tråd å ta videre. Bilforsikring er nemlig dyrere for personer under 24 år. Denne aldersgruppen har mindre erfaring, og derfor høyere risiko for å havne i ulykker. Dette baseres på

forskning og statistikk. Aldersgrenser på utesteder bør være intet unntak. At unge lager et lurveleven og ikke klarer å oppføre seg hver gang de drar på byen, fremstår i beste fall som en lat generalisering, heller enn kunnskapsbasert politikk. Og om det mot formodning skulle stemme, kan det umulig være hensiktsmessig å samle alle bråkmakerne på de få utestedene som velger å holde dørene åpne.

20-åringer kan kjøpe sprit på Vinmonopolet. De kan kjøre bil. De kan kjøpe bolig. De kan få barn. De kan stemme på valgdagen. La dem nå få vrikke på hoftene sammen med gjengen som ikke gjør annet enn å oppføre seg. I beste fall får de erfaring og noen særdeles gode råd. I verste fall blir de kastet ut. Som alle andre.

Utelivet er en helt sentral del av studenttilværelsen

Historiske skråblikk av Emilie Kaland Lindseth

Arkivaren

Pikene på Blindern

At Norge har som tradisjon å henge litt bak på de store internasjonale trender og bevegelser er kanskje ingen hemmelighet. Mens 68-oppgjøret, med sine krav om sosial rettferdighet og likestilling, var godt i gang i resten av Europa, hadde Universitas helt andre prioriteter. En av disse var å kartlegge sivilstatusen blant universitetets kvinner. I spalten «Pikene på Blindern» blir vi introdusert til tre kvinner, der den første, Madeleine, beskrives som «gift med en franskmann og utrøstelig», mens nummer to Trine, er både «internasjonal og uforlovet». Etter å ha snakket med sitemann Merete, en «teaterglad nyromantiker», meldes det at både fotograf og journalist gikk tomhendt hjem fra «stevnemøtet». Mente de intervju?

Universitas, 1968

Dorull-diplomaten

I tider som dette er savnet etter fredfulle frokostmøter og dialogforkjempere stort. I den anledning passer det seg med et tilbakeblikk til en av landets beste, nemlig Thorvald Stoltenberg. I løpet av et langt liv i tjeneste rakk Stoltenberg å være utenriksminister i to perioder, samt forsvarsminister og president i Røde Kors. I et intervju med Universitas i 2001 kom derimot en mindre kjent side ved Norges sjefdiplomater frem, nemlig hans fortid som dorull-selger.

— Jeg gjorde det virkelig godt som selger av dopapir, uttrykte en stolt Stoltenberg til Universitas den gang da. Videre utdypet Stoltenberg at hans dorull-suksess desverre hadde gått kraftig utover eksamensresultatene. På spørsmål om han ikke vurderte å bruke dorullene som jukselapper, svarte Stoltenberg benektende. — Jeg reddet meg heller i land med sunn fornuft og Norges lover. Dessuten hadde jeg aldri fått plass til alt det jeg ikke kunne på en dorull.

Universitas, 14. november 2001

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studensamskipnaden SIO.
- Universitas arbeider etter Vier varson-plukens regler for god pressesjikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

UNIVERSITAS Nyhet · Kultur · Meninger · English

Dorull-diplomat

Jussstudenten Thorvald Stoltenberg solgte doruller til de på eksamen.

Erik Møller Solheim

PUBLISERT Onsdag 14. november 2001 - 00:17

— Jeg studerte samtidig som Harald Tybring-Gjedde. Da jeg fortalte at jeg trengte en jobb ved siden av studiene, ble jeg straks ansatt som dorull-selger for Thorvald Stoltenberg.

Til å være en mann som har vært utenriksminister, ambassader, høy og fremsmekker virker Røde Kors-presidenten overraskende stolt over papirbransjen.

— Jeg gjorde det virkelig godt som selger av dopapir. Etter hvert fikk jeg tillitsforhold til kundene mine. Hotellene og pensjonatene jeg solgte muligheten til å se an behovet deres og fylle på det jeg mente de trennet behovet for dopapir blir ikke borte, sier Stoltenberg.

— Hvor mye kunne du selge på en uke?

— Å nei, det husker jeg ikke, men vi snakker om tusenvis. Jeg aldri på

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Sapere aude, unge mann!

Ytringsfriheten har blitt en hjertesak for unge menn. Samtidig opplever mange at de ikke tør å ytre seg i frykt for reaksjoner. Som ung mann vil jeg påstå at det er vi som er problemet.

Ytringsfrihet

Tekst,
Emil Hide Næss

Det er fristende å trekke slutningen at det er sosiale medier som forårsaker mange av problemene ytringsfriheten står overfor i dag. Folk kan henges ut for offentligheten med et tastetrykk og i verste fall kanselleres. Samtidig er mange av de dagsaktuelle problemstillingene beskrevet av opplysningsfilosofen Immanuel Kant for over 200 år siden. I *Hva er opplysning* fra 1784 beskriver Kant at ytringsfriheten er den eneste veien til opplysning. Kun ved å tenke selv, og å utfordre sine egne resonnementer i offentlig debatt, vil man kunne bli et opplyst menneske. Han forklarer at mennesker likevel fort lar seg lede av andre, enten fordi det er komfortabelt å ikke tenke selv, eller på grunn av farene det medfører å ytre seg mot flertallet.

I ytringsfrihetsdebatten i dag forsøkes det ofte å portrettere et slikt tyranni, døpt *woke* eller *de politisk korrekte*. Sub-

jekt-redaktør Danby Choi har de siste årene stått i bresjen for å avdekke farene ved å ytre seg i det norske debattklimaet. I sin nye bok *Kanseller meg hvis du kan* tar Choi igjen et oppgjør med det han kaller *woke-bevegelsen*, som han mener forhindrer offentlig debatt ved å stemple meningsmotstandere som diskriminerende. Han viser til eksempler hvor politisk radikale blir utsatt for scenenekt, og hvor forskere unngår å publisere potensielt støtende funn. Dette skjer i et forsøk på å verne om marginaliserte grupper. Choi understreker at man med en slik holdning fort kan komme på kant med både grunnlovens ytringsfrihetsparagraf og de moralske prinsippene det moderne, liberale samfunn er bygget på.

Forkjemperne av ytringsfriheten sitt svar til «woke-bevegelsen» er at det skal være argumentet som angripes, og ikke identiteten til personen som ytrer seg.

De kritiserer «woke» for å tilslore skillet mellom argumentasjon og avsender. Likevel mener jeg retorikken unge menn benytter i dag, selv er med på å jevne ut skillet mellom argument og identitet. Jeg er til daglig vitne til at unge menn driver identitetsbygging med en «oss mot dem»-retorikk. I gruppechat-ter og kommentarfelt flyter debatter om kvotering og transpersoner fritt. I disse lukkede rommene livnærer de seg på hverandres samtykke, og himler kollektivt med øynene over avkolonialiseringskampanjer og rasismedebatter. Og dette gjelder ikke bare ansiktsløse

Unge menn må bli modige nok til å bruke egen fornuft

tastaturkrigerne. Det skjer like gjerne på vors med gutta eller i kollokviégruppa. De som forsøker å komme med et motargument i disse settingene, blir umiddelbart stemplet som «woke», og er dermed avskrevet fra resten av diskusjonen.

Det er klart at det er skummelt å ytre

seg offentlig. Bare spør Sumaya Jirde Ali. Etter å ha entret den offentlige debatten som 18-åring med et sterkt, antirasistisk budskap, ble hun offer for hatmeldinger og tilnærmet konstant uthenging på diverse nettsider og i kommentarfelt. Tilfeller som dette har gitt stor oppslutning for moderering på nettplattformer og scenenekt på debattarenaer. Tendenser som Choi forsøker å motvirke. Det mest sentrale poenget i Chois kritikk er likevel at du ikke er rasist bare fordi du er uenig med en antirasist. Du er forhåpentligvis bare en antirasist med en bedre strategi. I unge menns tilfelle er denne frykten basert på et hypotetisk og feilaktig stempel, mens debattanter som Ali risikerer å bli truet og offentlig utskjelt av rikskjendiser.

Det ironiske er at halvparten av de unge mennene løper «woke-bevegelsens» ærend med sin selvsensur. Det blir ikke behov for debatt om scenenekt, ei heller problematisering av identitetspolitikken. Debattene blir ikke tatt fordi selvsensuren rydder vei. De unge mennene forfekter opplysningstidens tenkere, men går selv rett i fella. Bli modig nok til å bruke din egen fornuft. Delta i diskusjoner med folk som er uenige med deg og la det beste argumentet vinne. Følg Kants oppfordring: Sapere aude – tenk selv!

nyhetsredaktør: **Vilhelm O. Bjørgul**
vilhelm.bjorgul@gmail.com 918 73 132

NYHET

Utestenges

Demonstrasjoner både for og mot Israel fortsetter å rase på det europeiske kontinentet. Temperaturen blir ofte høy – også på universitetene. I Polen har en norsk student blitt utestengt fra universitetet etter en pro-Palestina-marsj i Warszawa den 21. oktober, ifølge NTB. Utestengelsen kom som en reaksjon på det studenten holdt opp under demonstrasjonen. Plakaten hennes viste det israelske flagget og davidsstjernen som ble kastet i en søppelbøtte sammen med påskriften «keep the world clean». Plakaten ble tolket som antisemittisk, og reaksjonene lot ikke vente på seg. Rektoren ved det medisinske universitetet i Warszawa Zbigniew Gaciong skrev i en uttalelse at de ikke har rom for hatefulle ytringer. Israels ambassadør i Polen stemplet innholdet som antisemittisk. Studenten hevder på sin side at plakaten ikke var ment slik. Ifølge henne var skyteskiven den israelske regjeringen, ikke den jødiske befolkningen. Medisinstudenten har senere beklaget plakaten i et innlegg på sosiale medier. **VOB**

Ingen boikott

Men bomberegnet skyller over Gaza har spørsmål om akademisk boikott av Israel gjort seg gjeldende ved norske universiteter og høyskoler. Imidlertid er det ingen som så langt har valgt boikott som virkemiddel. Ifølge Khrono velger både Oslomet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Sørøst-Norge og Universitetet i Oslo å opprettholde samarbeid med både israelske og palestinske utdanningsinstitusjoner. Rektor ved Oslomet Christen Krogh understreker viktigheten av samarbeid i krisetider. Rektor ved Universitetet i Bergen Margareth Hagen mener en eventuell boikott må skje på grunnlag av norske myndigheters beslutninger, og viser til sanksjonene mot Russland. **VOB**

Flere skikkethetsvurderinger

Har du planer om å gå et studie hvor det er mye kontakt med mennesker eller dyr? Da må du kanskje bevisse at du er skikket. Regjeringen innfører nemlig krav om skikkethetsvurdering i flere utdanninger. Det skriver NTB. Målet er å avgjøre om studentene utgjør en fare for dyrene eller menneskene de kommer i kontakt med, både under praksis eller i en potensiell fremtidig jobb. Slike vurderinger er allerede å finne i flere lærer- og helseutdanninger, og på teologi- og tegnspråktolktutdanningen. Gode gamle utdanningsminister Sandra Borch (Sp) er klar i sin sak: – Det er viktig at universitetene og høyskolene vurderer om studentene er skikket til yrket de utdanner seg til, sier hun. 1. august 2024 smeller det. Da trer forskriften i kraft, og vil omfatte utdanninger som veterinær, dyrepleier og osteopat. **AIT**

Slik blir studiet med borgerlige

Etter åtte år har de borgerlige tatt over styringen av hovedstaden, og ambisjonene er alt annet enn lave. Finansbyråden forteller at de vil gjøre Oslo til Nordens beste studentby.

Byrådsplattformen

tekst Knut Egil Aure Nilsen
foto Sindre Deschington

I flere omganger etter høstens lokalvalg har Universitas forsøkt å få et intervju med den ferske byrådslederen Eirik Lae Solberg (H). Han har derimot ikke ønsket å stille intervju om sine visjoner for studentbyen. Etter valget var begrunnelsen at pågående forhandlinger var et ugunstig bakteppe for et intervju. Han henviste heller til Høyres 100-dagers plan for hva de ønsker å gjennomføre de første hundre dagene ved makta. Der var imidlertid ikke studentene nevnt med ett eneste ord.

I den rykende ferske byråds erklæringen på 48 sider har derimot studentene fått et eget kapittel. Denne uka skulle Universitas intervju byrådslederen, men 30 minutter etter oppsatt tid ble intervjuet avlyst – noe annet var kommet i veien.

En som derimot har funnet tid til

er ikke nevnt, men Bjercke kan berolige fattige studenter noe.

– Rabatten for studenter vil bli den samme som den er i dag, det vil si 60 prosent av voksenprisen, forteller finansbyråden.

Dersom byrådet får viljen sin vil altså prisen for studenter gå kraftig ned. Det borgerlige byrådet vil også ta tak i psykisk helse, uten at det er helt klart hvordan. Ifølge Hammersborgerklæringen vil de «støtte SiOs tilbud om psykisk helsehjelp til studenter».

– Psykisk uhelse er en stor utfordring, særlig for studenter. Men tilbudet har vært underdimensjonert så langt, og selv om det er et statlig ansvar, så mener vi det er så viktig at kommunene må gå inn og hjelpe, sier Bjercke.

Han sier at de i tillegg til SiOs tjenester også vil styrke den kommunale helsetjenesten.

– Vi må se på hvordan dette kan tilrettelegges bedre. Et stort problem nå er at køene og ventetiden er altfor lang, sier Bjercke.

Min drøm er at Oslo skal være den beste studentbyen i Norden

Hallstein Bjercke (V), finansbyråd

oss, er byens nye finansbyråd Hallstein Bjercke (V), som tar i mot Universitas på Rådhuset. Vi setter oss ned i sofaen på Bjerckes kontor for å høre hvilke visjoner byens nye politiske ledelse har for studentene. Det skorter ikke på ambisjoner hos den ferske finansbyråden.

– Min drøm er jo at Oslo skal være den beste studentbyen i Norden, sier Bjercke, og legger til:

– Derfor tok jeg og Venstre initiativ til at Oslo skal få en egen studentmelding. Den ble vedtatt, og det er nå dette byrådet som skal følge den opp.

Studentmeldingen ble vedtatt i Oslo bystyre i sommer. Hovedstaden var dermed den siste norske studentbyen som fikk en egen studentmelding.

Fortsatt studentrabatt hos Ruter

Det nye byrådet består av Høyre og Venstre. I koalisjonens plattform, som har fått navnet Hammersborgerklæringen, skriver partiene at de vil jobbe for at prisen på månedskort hos Ruter blir 499 kroner for voksne. Studenter

– Vil dere bote på det i form av kroner og øre?

– Det vil vi, og med kroner og øre følger også at det blir opprettet flere stillinger.

Drømmen om et bedre Samfund

For å gjøre Oslo til Nordens beste studentby vil byrådet også bidra til å realisere SiOs planlagte samlingssted i St. Olavs gate – gjerne etter modell fra Samfundet i Trondheim. I Hammersborgerklæringen står det at de vil invitere staten til å finansiere det. Det begrunner Bjercke med at staten har bidratt til å finansiere tilsvarende bygg i andre byer.

– Vil dere fortsette å bidra med finansiering selv, dersom det trengs?

– Ja, det vil vi. Fordi det er bra for byen og det er bra for studentene i byen, sier Bjercke, før han legger til:

– Noe av utfordringen med Oslo er at vi er den byen med flest studenter i, men det synes ikke så godt. Studentene er gjerne avgrenset til Blindern, Nydalen eller Bislett. Derfor ønsker vi oss et

Best: Hallstein Bjerckes (V) ambisjon er at Oslo skal

type studenthus midt i byen.

Bjercke tror at dette vil føre til et mer aktivt studentmiljø.

– Vi tror det vil bidra til å dra studentene mer mot sentrum og bykjerne. Men jeg skulle gjerne sett enda flere aktiviteter rundt studentene, for eksempel festivaler. Der må vi også involvere studentene og høre hva de ønsker, sier Bjercke.

Ambisjoner for studentboliger

Ved starten av inneværende semester stod 7.150 nye studenter på venteliste for studentbolig hos SiO. Bjercke sier

lent hovedstaden ig styre

bli Nordens beste studentby.

at byrådet har store ambisjoner når det gjelder bygging av studentboliger.

– Vi har ikke tallfestet noen mål, og det er jo på en måte et statlig ansvar, men vi kan gjøre mer for at det skal gå fortere, sier han, før han forklarer hvordan:

– Det skal gjøres billigere og mer effektivt, gjennom at vi myker opp en del ulike krav som stilles når det bygges ut, sier Bjercke og viser til såkalte rekkefølgekrav som blant annet handler om hvordan en eiendom og området rundt

skal bygges ut og reguleres. Dette kan omhandle alt fra sikring av veg, skole og grøntområder til å sette rekkefølge på utbyggingen. Dette ble for eksempel tema tidligere i år da SiO fikk pålegg fra kommunen om å oppgradere en sykkelvei for å få lov til å ruste opp Nordberg studentby.

I februar sa Eirik Lae Solberg til Universitas at Høyre gikk til valg på å regulere 10.000 nye studentboliger i løpet av bystyreperioden. På grunn av avlysningen av det planlagte intervjuet denne uken

har ikke Universitas fått muligheten til å følge opp dette med Solberg.

Det later likevel til at byrådsle-

Psykisk uhelse er en stor utfordring

Hallstein Bjercke (V), finansbyråd

deren er opptatt av studentboliger. I et sjeldent svar til Universitas

sier han at boligkøene bekymrer han.

«Det er rekordlange ventelister for studentbolig og stadig høyere leiepriser. Priser som i realiteten stanser mange fra å studere i Oslo. Sånn skal det ikke være. Oslo kan bedre enn dette», skriver byrådsleder Eirik Lae Solberg per e-post via pressesjef Rune Dahl.

«Det trengs selvsagt flere studentboliger, men det må også bygges flere smarte og arealeffektive boliger», skriver byrådslederen.

Tilbake på Bjerckes kontor er

ambisjonene fremdeles like store i slutten av intervjuet.

– *Hvordan ser studentbyen Oslo ut om fire år?*

– Jeg vil ikke love for mye, men ambisjonen er at vi da skal være Nordens beste studentby, sier Bjercke.

Om fire år er fasiten klar.

universitas@universitas.no

STUDENTPARLAMENTET OM BYRÅDSPLATTFORMEN

– Planen er lite

Leder for Studentparlamentet ved UiO mener det skorter på konkrete tiltak for studentene i den nye byrådsplattformen. Velferdstinget mener derimot at de har fått gjennomslag for flere viktige saker.

Byrådsplattformen

tekst Anna Kveinå Tonstad
foto Isabel Svendsen Berge

24. oktober ble den nye byrådsplattformen med navnet Hammersborgerklæringen lagt fram. I den har «Studentbyen Oslo» fått en halv side – av totalt førtiåtte sider. Studentpolitikere i Oslo er uenige om hvor fornøyde de er med studenttiltakene.

Leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus Karl Magnus Nyeng synes plattformen utgjør et godt utgangspunkt for Oslos studenter. Hans motpart på Blindern er derimot uenig.

Studentdemokratiet er nødt til å holde politikerne litt i ørene

Karl Magnus Nyeng, leder for velferdstinget i Oslo og Akershus

– Denne planen er lite ambisiøs, mener leder for Studentparlamentet ved UiO Elisabeth Hoksmo Olsen.

Avsnittet om «Studentbyen Oslo» består av syv punkter. Noen av tiltakene som nevnes er økt støtte til psykisk helsehjelp for studenter, utbygging av flere studentboliger, og videreutviklingen av den kommende studentmeldingen.

Olsen understreker at det er fint med en overordnet plan med fokus på ulike saksområder, men reagerer på mangelen på konkrete tiltak. Hun forventer konkrete tiltaksplaner i tiden fremover.

– Det er ingen konkrete tall, summer og tiltak i erklæringen. Slik overordnet politikk rommer mye, og impliserer alene lite om hva politikerne egentlig tenker å gjøre, sier Olsen.

Hun synes derfor erklæringen er en god start, men mener det er behov for spesifisering av prioriteringer fra politikernes side.

Ansvarliggjør studentorganene

Leder for Velferdstinget Karl Magnus Nyeng er uenig, og forteller at de er fornøyde med studentpunktene i Hammerborgser-

Skeptisk: Leder for studentparlamentet ved UiO, Elisabeth Hoksmo Olsen kaller studentpolitikken i byrådsplattformen lite ambisiøs.

klæringen. Årsaken er at Velferdstinget mener de har fått gjennomslag på flere av sine hovedsaker, som for eksempel flere studentboliger, finansiering til det nye studenthuset i St. Olavs gate og støtte til psykisk helsehjelp. Han mener dette viser at studentene blir lyttet til og prioritert.

På spørsmål om ikke mangel på konkrete tall, summer og tiltak kan gjøre det lettere for politikere å sluntre unna lovnadene sine, mener Nyeng at den overordnede planen heller skaper forhandlingsrom.

Han mener det hviler et ansvar på studentorganer som for eksempel Velferdstinget, til å påvirke hva de konkrete tiltakene blir.

– Vi må følge med i budsjettforhand-

lingene og det reviderte budsjettet. Nå har politikerne lagt fram en rekke politiske mål som setter forventninger. Da er det vår jobb å påse at de oppfyller det, og ikke slipper billig unna, sier Nyeng.

Venter på studentmelding

Leder for Studentparlamentet ved Oslomet Henriette Bøe er enig med Olsen om at det skorter på konkrete tiltak i erklæringen, men sier de er spesielt fornøyde med den videre satsingen på studentmeldingen.

– Studentmeldingen er en viktig kartlegging av studentmassen i Oslo og Akershus, og vi håper det kan bli en strategi som dekker det store mangfoldet av studenter i Oslo, sier Bøe.

Hun mener studentmeldingen kan bidra til at vi får et større fokus på utfordringene som ligger i studentmassen, og sier hun ser fram til konkrete tiltak i studentmeldingen.

Målet om å lage en studentmelding ble vedtatt enstemmig i byrådet i juni 2023, og Oslo er med det sist ute av de store studentbyene med å lage en helhetlig strategi for studentene. Oslo kommune har nylig lyst ut en stilling som prosjektansvarlig for studentmeldingen, og leder for SiO Stine Johannessen mener det er politisk tyngde i at det kommende byrådet fortsetter å satse på studentene.

– Jeg er ikke så opptatt av hvilket byråd som gjør det. Det viktigste for oss er at studentene prioriteres som et tydelig satsings-

Leder i Velferdstinget: Karl Magnus Nyeng sier

MEN:

e ambisiøs

studentpolitikken i Hammersborgerklæringen ikke er verdt noe uten politisk handling.

område fra politisk hold, sier Johannessenn.

Mangler konkrete studenttiltak

Olsen sier hun er spent på utviklingen fremover, og sier hun godt kan forstå hvis studentene som gruppe sliter med å forstå hva politikerne ønsker å gjøre for dem i tiden fremover.

– Jo mer konkret politikk, jo bedre, sier hun.

– Mangel på konkret politikk kan lettere føre til at studenter som en samfunnsgruppe føler seg glemte og nedprioritert i Oslo, mener Olsen og påpeker at Oslos stu-

denter utgjør omtrent ti prosent av byens befolkning, og dermed er en viktig samfunnsgruppe.

Olsen understreker dette poenget med et eksempel fra avsnittet om «Kollektivtilbud i verdensklasse» i Hammersborgerklæringen. Der er det lagt fram et forslag

om en kraftig reduksjon av pris på månedskort for voksne og barn, uten at studentene nevnes. Hun

sier at den overordnede planen for reduksjon i prisene på kollektivtransport er bra, men skulle gjerne

Det er ingen konkrete tall, summer og tiltak i erklæringen

Elisabeth Hoksmo Olsen, leder for studentparlamentet ved UiO

sett at kollektivprisene ble gratis for studenter, på samme måte som de planlegger for barn.

– Studentøkonomien er presset, og pris på kollektivtransporten er noe man helt konkret kan gjøre noe med, påpeker Olsen.

Spent på utviklingen

Nyeng er likevel enig med Olsen om at ingen av disse løftene er verdt noe uten konkret handling.

– Studentdemokratiet er nødt til å holde politikerne litt i ørene, sier han.

Nyeng forteller han generelt er positiv til erklæringen, men kaller

tiltakene for kulepunkter i et dokument, og uttrykker at det i seg selv ikke er godt nok.

– Disse tiltakene er ikke verdt noe stående i arkivet. Det må handles og tiltakene må aktiveres, sier Nyeng.

universitas@universitas.no

Raser mot parkeringsautomater

Rotete: Direktør og styreleder i Det Norske Studentersamfund (DNS), Benjamin Ødegaard og Petter Sæterøy, mener UiO sender uklare beskjeder om hvem som forvalter parkeringsplassen.

UiO har kommersialisert parkeringsplassen utenfor Chateau Neuf uten forvarsel. Det Norske Studentersamfund mener UiO har overkjørt studentenes synspunkt i saken.

Parkering

Tekst Tora Kersten Vassbotn
Foto Olha Korop

– UiO har malt opp parkeringsplasser og satt opp en kommersiell parkeringsautomat uten å si ifra til oss.

Styreleder i Det Norske Studentersamfund (DNS) Petter Sæterøy forteller om frustrasjon og forvirring blant de aktive på Chateau Neuf. Han står ved at huset tilhø-

rer studentene, og at det skal bli utformet etter studentenes behov.

– UiO har ikke tatt studentenes ønsker med i tankene, sier han.

Universitas har tidligere skrevet om DNS' ønske om å omgjøre parkeringsplassen utenfor Chateau Neuf til en park. Sæterøy stiller seg kritisk til UiOs prioritering av parkering foran grøntområder.

– Nesten ingen studenter i Oslo har bil. Da synes jeg det er dumt å legge mer penger og tid inn i par-

keringsplasser.

Han understreker at UiO i lang tid har vært kjent med at DNS ønsker å bygge en park for studentene.

Overraskelse

Direktør i DNS Benjamin Ødegaard forteller om en overraskende morgen på jobb forrige uke.

– Plutselig en dag kom det noen fra et innleid firma og stengte ned parkeringsplassen med sperrebånd, sier han og legger til:

– UiO ikke hadde sagt ifra på forhånd. Jeg trodde noen tulla. Så jeg fjernet sperrebåndene.

Ødegaard forteller at i de neste dagene ble det malt opp nye parkeringsplasser, og satt opp en kommersiell parkeringsautomat.

Også dette skjedde uten forvarsel. Ødegaard er ikke imponert over manglende informasjon fra UiOs side.

– Vi sendte en ryddig e-post den dagen UiO malte opp parkeringsplassen. Vi fikk svar av UiO at de ikke var klar over situasjonen. Det virker veldig rotete.

Uklare beskjeder

Det er Eiendomsavdelingen som har ansvar for å forvalte universitetets bygninger, inkludert Chateau Neuf. Ødegaard mener likevel det er uklarhet rundt hvem som forvalter parkeringsplassen utenfor huset.

– Problemets kjerne, rent praktisk, er at det hele tiden har vært uklarhet om hvem som forvalter parkeringsplassen, sier han.

UiO har eid eiendommen utenfor Chateau Neuf siden 1998. Likevel mener Ødegaard at det har vært en forståelse mellom UiO og DNS om forvaltning av plassen.

– Vi har alltid forvaltet parkeringsplassen selv, og brukt den slik vi ønsker. Det har aldri i min tid vært noe regulert parkeringsplass her, sier han og understreker:

– Det har vært enighet i lang

tid om at vi kan drifte parkeringsplassen slik vi ønsker. Plassen skal tilrettelegges for studenter og ikke enhver person på Majorstuen, hevder Ødegaard.

Føler seg nedprioritert

– Vi har sakte men sikkert blitt

UiO har ikke tatt studentenes ønsker med i tankene

Petter Sæterøy,
styreleder i Det Norske Studentersamfund

mindre og mindre prioritert av Eiendomsavdelingen til UiO, forteller Sæterøy oppgitt.

Ødegaard stemmer i. Han mener forholdet DNS har til Eiendomsavdelingen har endret seg de siste årene. Mye av grunnen ligger i at det ikke lenger jobber en representant fra Eiendomsavdelingen på Chateau Neuf, som tidligere var tilfellet, sier han.

Parkerings-

- Vi savner definitivt å ha en representant fra Eiendomsavdelingen på huset. Det er mange ting vi ikke kan fikse selv, som de står ansvarlig for å fikse. Ødegaard utdypet videre:

- Nå forsvinner sakene inn i et innviklet system som tar alt for lang tid.

- Har dere sendt en offisiell forespørsel til UiOs Eiendomsavdeling om ønsket om å omgjøre parkeringsplassen til park?

- Vi ønsker en fullverdig plan om hvordan vi skal gjennomføre parkbyggingen før vi sender en offisiell forespørsel til UiO. Vi har imidlertid ytret klare signaler så tidlig som på 80-tallet om at vi ønsker å bygge park, svarer Sæterøy.

- Når skal dere lage en fullverdig plan da?

- En fullverdig plan kommer til å starte nå i løpet av 2024.

Betalt eller gratis parkering?

Kommersialiseringen av parkeringsplassen har også ført til forvirring angående betaling blant

de ansatte på Chateau Neuf. Ødegaard sier DNS har fått beskjed av Eiendomsavdelingen om at betalingsparkering ikke er iverksatt. Likevel ser han ofte bølgede biler utenfor inngangsporten.

Universitas har kontaktet Eiendomsavdelingen ved UiO angående ukklarheten. Eiendomsdirektør John Skogen sier at mer informasjon er på vei.

- Betalingsparkering er ennå ikke iverksatt ved Chateau Neuf.

Det er uklart hvem som forvalter parkeringsplassen

Benjamin Ødegaard,
direktør i Det Norske Studentersamfund

Det Norske Studentersamfund og Chateau Neuf vil få beskjed fra sin kontaktperson i Eiendomsavdelingen om nøyaktig dato og ytterligere informasjon om parkeringsvilkår, slik at alle berørte parter er godt forberedt.

På spørsmål om hvorfor DNS ikke fikk beskjed for parkerings-

automaten ble satt opp, svarer Skogen at han ikke vet. Han mener imidlertid at parkeringsplassene er satt opp for studentene og de ansatte ved universitetet.

- Studenter og ansatte har behov for parkering. Vi kunne ha leid ut plassen med full kommersiell profitt, men plassene er gratis for studenter og ansatte i arbeidstid, sier Skogen.

Ødegaard mener likevel at studentenes behov ikke blir møtt. Han står ved at plassen burde forvaltes etter studentenes ønsker.

- I sommermånedene vil gjerne folk ha et fint sted å slappe av i sola. På sommeren sitter det minst tjue studenter på betongen utenfor Chateau Neuf hver eneste dag.

De kunne spurt studentene hva de ønsker seg, avslutter han.

universitas@universitas.no

Tilbudsguiden

AVIS

MORGENBLADET

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

Kontakt oss:
abo@morgenbladet.no
23 36 05 00

www.morgenbladet.no

Da Dagsavisen

Få 50 % studentrabatt på Dagsavisen!

Bestill her:
www.abonnement.dagsavisen.no/student

dagsavisen@mediacconnect.no
Tlf: 22 99 80 00
www.dagsavisen.no

BOKHANDEL

Fordi lesing gir meg frihet.

Adlibris
Lesing for deg

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 950,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på
majorstuaqvinneklinikk.no

KULTUR

3 ukentlige PRØVETIMER

DANSENS HUS
Egne priser for studenter

VIA KATLEHONG
Via Injábulo
3.-5. november
dansenshus.com

TANNLEGE

50 % på første undersøkelse med to røntgenbilder og lett rens.

20 % rabatt på vanlig tannbehandling*

Les om Oslo kommunes støtteordningen for unge voksne 21-24 år på vår hjemmeside.

Timebestilling på
www.studenterlunden.no
eller tlf. 22337531

Adresse Stortingsgaten 12, 0161 Oslo

KINO

CINEMATEKET

WERCKMEISTER HARMONIES
Se Béla Tarrs mesterverk

Norsk Filminstitutt www.cinemateket.no

PSYKOLOG

kognito

psykisk helse

Konsentrasjonsvansker, angst, ensomhet?

Om du ønsker hjelp til noe av dette, eller har noen andre psykiske utfordringer, ta kontakt med oss.

Vi har eget studenttilbud.

Kognito Psykisk Helse
Tullins gate 2, 0166 Oslo
Tlf 23 90 50 70

www.kognito.no

10 % studentrabatt hos privat psykolog

Les mer på
www.lianfjell.no/student

LIAN & FJELL
PSYKOLOGTERAPIETER

Hos StudentPsykologen har vi spesialisert oss på å jobbe med studenter siden 2014.

Få hjelp til blant annet:

- prokrastinering
- eksamensangst
- ensomhet
- depresjon
- angst
- dårlig selvfølelse
- traumer
- kjærlighetssorg m.m.

Studentpris kr 1095
Ingen ventetid

Psykologhjelp til studenter - til en rimeligere pris

StudentPsykologen.no

Eksperttråd til eksamensperioden

Lysglimt: Sosionom Mari Langmyr fra terapistolen i SiOs lokaler. Hun mener det er viktig holde på latteren og gleden, selv i eksamenstiden.

Her er ekspertenes råd for hvordan du kommer deg helskinnet gjennom den tunge tiden. Ernæringsfysiolog åpner for trøstespising.

Eksamen

Tekst Simone Synnøve Stendal

Foto Isabel Svendsen Berge

Halloween er over, den første snøen har falt og den virkelige skumle tiden står for tur, eksamensperioden. Universitas har spurt ekspertene til råd om hvordan studentene kan komme seg gjennom den neste måneden med helsa i behold. En sosionom, en ernæringsfysiolog og en professor svarer.

Skal være litt stressa

Mari Langmyr er klinisk sosionom og har jobbet som samtalerapeut hos SiO i 15 år. Hun mener litt stress og nervøsiteten er bra.

– Da klarer vi å anstrenge oss litt ekstra, som er nødvendig når man skal klare å komme seg gjennom en eksamen. Det er normalt å synes at eksamen er stressende.

Eksamensstress er derimot noe annet enn eksamensangst, ifølge sosionomen. For mye av sistnevnte er et tegn på at ekstra hjelp kan være nødvendig. Likevel påpeker hun at ikke alle som stresser i ek-

samensperioden sliter like mye.

– Eksamensangst er når stresset påvirker din mulighet til å gjennomføre eksamen. Dette kan vise seg ved at man utsetter lesingen og ikke klarer å forholde seg til eksamen. På en annen side kan en slite seg totalt ut for å lese og ikke klare å gjennomføre vanlige rutiner som å spise eller sove.

Til starten av neste semester er beskjeden klar: Søk hjelp allerede på starten av semesteret. Dersom man lider av eksamensangst, fraråder Langmyr å vente til eksamensperioden er i gang.

Prioriter eksamen

På spørsmål om hvordan man best håndterer eksamensstresset har Langmyr en rekke råd. For det første mener hun det er viktig å håndtere stresset i livet generelt, og at man må vurdere hva som er viktigst dersom følelsen av utilstrekkelighet kommer kryptende. Langmyr forteller at selv om du har mer å gjøre rundt eksamenstiden, har du fortsatt den samme kapasiteten som vanlig. Derfor mener hun at noe må vike dersom eksamen skal få mer plass.

– Vi kan ikke prestere perfekt

på alle områder til enhver tid. Prioriter eksamen!

Derimot er det ikke noe vits å jobbe konstant med eksamensforberedelsene, skal vi tro sosionomen.

– Selv om det er eksamenstid så er det viktig å sette av tid til å gjøre ting som gir avspenning, som å tilbringe tid med venner og å få seg en god latter. Hold på de hyggelige vanene som gjør at du kan koble ut.

– *Hva med dem som sliter litt ekstra med stresset?*

– Husk på hva du kan, og hva du er flink til. Hvis det er hardt å gå i gang med lesingen, så start med et tema du kan godt for å føle mestring. Ikke snakk deg selv ned og ikke få dårlig samvittighet for å ikke ha gjort nok.

Videre forklarer Langmyr at det er viktig å mestre bekymringene sine. Når vi stresser så får vi masse kortisol i kroppen, som bidrar til negative tanker, forklarer hun.

– Fokuser på hva man selv har kontroll over og gjør noe med det, sier Langmyr som også anbefaler fysisk aktivitet.

I eksamensperiodens hete siter ofte frykten for å feile fremst i pannebrasken hos studentene. Langmyr mener derimot at det å feile er undervurdert. Feil bør møtes med åpenhet og positivitet.

– Det kan føles stort og alvorlig

ut, som om hele verden står eller faller på denne ene eksamenen. Slik er det ikke, sier Langmyr.

Sosionomen har møtt mange ferske studenter som føler at de må få til alt fra deg en.

Ett eksamensresultat definerer ikke fremtiden din

Mari Langmyr, sosionom

– Vi skal trække litt feil, det er en viktig del av utdannelsen. Snubler du, så gjør det til en del av dansen din.

Viktig med god næring

Uten riktig mat og drikke duger heltent ikke, skal vi tro klinisk ernæringsfysiolog og førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo Christine Henriksen.

– Spis enkel havregryn med frosne bær til frokost og ta deg råd til lunsj i kantina. Spar den enkle brødmaten til du er hjemme etter en lang dag på lesesal, sier Henriksen og trekker frem viktigheten av både fisk og grønnsaker.

På selve eksamensdagen har Henriksen også klare råd.

– Tenk på dine medstudenter, ikke ta med mat som knasker og forstyrrer de andre i eksamenslokalet. Så selv om frukt er godt og sunt, ta med en smoothie heller enn et eple.

Hun mener også det er best å spare godteriet til etter eksamen

– Høyt sukkerinnhold gir deg mye energi, men du risikerer å krøse under eksamen. Hold deg til mat som gir energi over tid.

Hold deg til 3-4 kopper kaffe om dagen

Christine Henriksen,
Klinisk ernæringsfysiolog

Henriksen fraråder totalt bruken av energidrikk, men mener kaffe gjerne kan nytes med måtehold.

– Hold deg til 3-4 kopper om dagen, ikke drikk siste kopp for sent, så du får en god natt søvn.

– *Hva med trøstespising? Er det greit?*

– Det er helt greit å trøstespise litt sjokolade, men nøtter og frukt er den beste snacksen.

Jobb jevnt

Ole Jacob Madsen har vært professor i psykologi ved UiO i 6 år og har tidligere skrevet om prestasjonskultur. Madsen er enig med Langmyr i at prestasjoner på eksamen får uforholdsmessig mye plass.

– Faren er at menneskeverdet knyttes bare til hva du klarer å prestere, hvor vellykket du er på forskjellige områder. Eksamen blir da et stort alvor. Det kan føles som om at et dårlig resultat på en eksamen kan ødelegge for fremtiden.

Tall fra fjorårets Shot-undersøkelse viser at over halvparten av studenter sliter med eksamensangst. De viser også at eksamensangsten har økt de siste årene. Noen av konsekvensene er at hele 30 prosent av de som sliter med eksamensangst får dårligere resultat enn forventet, og 4 prosent møter ikke opp.

– *Har du noen gode råd for å håndtere stress og angst i eksamensperioden?*

– Kanskje litt for sent nå som eksamen allerede står for tur, men mitt beste tips er være best mulig forberedt og jobbe mest mulig jevnt og trutt gjennom semesteret. Hvis du allerede har gjort det du kan før det er alvor, er du mer sikret for stresset.

Lektorhjørnet eller bråkehjørnet?

Lektorstudenter har inntatt et hjørne av lesesalen på Sophus Bugges hus på Blindern. Lea Marie Krona (24) skjønner ikke hvorfor de får lov til å ha en bråkete gruppe på et stille bibliotek.

Bibliotekbråk

Tekst Synne Berg og Freyja Eikrem Ims
Foto Sigrid Ewing

– Man skal rett og slett ikke plapre på Sophus Bugge-biblioteket, det passer seg ikke, sier Lea Marie Krona (24). Hun er masterstudent i tysk ved Universitetet i Oslo (UiO) og er frustrert over bråket som nylig har oppstått på øvre Blindern på lesesalen til Sophus Bugges hus.

Bråket kommer fra en ny sittegruppe kalt «Lektorhjørnet». Gruppen er plassert i et hjørne i den ellers så musestille lesesalen, og har blitt et forstyrrende element, ifølge Krona. I den nyoppstatte sittegruppen samles lektorstudenter for å møtes og snakke sammen.

Det er bedre å sitte på Uglebo enn å bli uglesett på Sophus Bugge

Lea Marie Krona,
Masterstudent i tysk

Nettverksdannelse

Bak planleggingen av sittegruppen står Anne-Gry Skonnord og Tone Hagerup. Førstnevnte sitter i ledelsen til Universitetsbiblioteket (UB), mens sistnevnte er kontaktperson for lektorprogrammet på Det humanistiske fakultet (HF). Begge argumenterer sterkt for sittegruppens eksistens.

Etter tilbakemeldinger fra lektorstudenter så de et behov for en møteplass. Ettersom lektorstudentene ikke nødvendigvis tilhører ett institutt, men går på tvers av flere institutter, mener Hagerup de kan slite med å føle tilhørighet.

– De er immatrikulert på Det utdanningsvitenskapelige fakultet (UV), men tar mesteparten av studiene sine på HF, så de opplever seg ofte som litt hjemløse, sier hun. Kollega Skonnord utdyper:

– Lektorstudenter er en stor gruppe som ikke nødvendigvis vet hvem hverandre er, fordi de er så spredt. Derfor gikk vi til verks for å lage et sted studentene kan mø-

tes, bli kjent og identifisere hverandre.

Både UB og HF mener at et dedikert område er nødvendig for at studentene skal kunne danne nettverk.

– Ofte kan de ha forventninger om at de skal begynne på lektorstudiet sammen med andre lektorstudenter, men begynner på fag med andre ordinære studenter før de har blitt kjent med sine tilhørende lektorstudenter, forklarer Hagerup.

På en diagonal

Ikke alle er like begeistret for initiativet. For lesesaltraveren Krona er den nyoppstatte gruppen blitt et stort problem.

– Jeg vil ikke sitte her lenger.

Krona synes sittegruppen har en lite gjennomtenkt plassering da den oppfordrer til bråk i et ellers stille bibliotek.

– Det er bedre å sitte og prate på Uglebo, studentpuben i kjelleren på Sophus Bugge, enn å bli uglesett på Sophus Bugges bibliotek. De kommer til å bli upopulære hvis de skal sitte og prate der, sier masterstudenten frustrert.

Hun ser at samholdet sittegruppen skaper er positivt, men hevder reaksjonene fra andre studenter som irriterer seg over gruppen vil påvirke lektorstudentene negativt.

– Hvor hadde Lektorhjørnet passet bedre?

– Man kunne hatt det ved automaten nede i første etasje på Sophus Bugge. Der er det rom for å prate. Eller i kjelleren på Georg Sverdrups hus.

Skonnord og Hagerup er uenig i at sittegruppen oppfordrer til bråk, og mener det fortsatt finnes stille områder på biblioteket.

– Lektorhjørnet er en begrenset del av biblioteket som ikke inviterer til bråk. Hvis man setter seg diagonalt i lokalet på andre siden, tviler jeg på at man hører noe til samtalen, sier Skonnord.

Hvis man setter seg diagonalt i lokalet på andre siden, tviler jeg på at man hører noe til samtalen

Ifølge henne ville de valgt en annen plassering for hjørnet dersom de hadde et bedre alternativ.

Misfornøyd: Lea Marie Krona skjønner ikke hvorfor lektorstudenter får lov til skravle så busta fyker på det som før var det musestille bibliotek.

Balansegang

Men Lektorhjørnet er ikke bare en sittegruppe. I hjørnet er det både leseplasser og arbeidsbord.

– Tanken er at man også skal

viktig det er for lektorstudentene å snakke med sine medstudenter.

– De skal ikke nødvendigvis sitte og rope på biblioteket, men de skal kunne snakke sammen.

Hagerup mener Lektorhjørnet kan føre til en kulturendring.

– Dette er et tegn på at de som har fått det rommet tør å ta det, og det er fint å høre at de tør å snakke, sier hun.

Krona mener uansett at lektorstudentenes snakking ikke hører hjemme på en stille lesesal:

– De bør gå et annet sted.

Hun lurer på om lektorprogrammet blir tatt mer seriøst fordi

studiet blir ansett som viktigere for samfunnet, enn for eksempel Humaniora.

– Kommer du til å gå hardere til verks dersom det ikke skjer noen endring?

– Ja. Jeg er veldig glad i Sophus Bugge biblioteket, så jeg vil kanskje gå til ledelsen, eller drive litt smålig sabotasje av hjørnet, svarer Krona.

Universitas forsøkte å komme i snakk med lektorstudentene som brukte Lektorhjørnet, men ingen ønsket å stille til et intervju.

Høye aldersgrenser

Oslo tingretts vedtak om 23-års aldersgrense på utesteder skaper usikkerhet rundt håndheving av loven. Professor er imidlertid klar på at vedtaket ikke betyr at byens skjenkesteder har fritt leide til å sette opp aldersgrensen.

Uteliv

tekst Anna Pauline Topland Duesund
foto Isabel Svendsen Berge

Du har kanskje vært der selv: Du skal ut med venner som er litt eldre og kveldens destinasjon er bestemt. I døra på utestedet får du beskjed om å snu – her er det 23-års aldersgrense.

Høye aldersgrenser

I utelivsbransjen er det nemlig flere utesteder som opererer med høye aldersgrenser. I 2020 slo Ligestillings- og diskrimineringsnemnda fast at dette var ulovlig og ble regnet som aldersdiskriminering. Nå sier Oslo tingrett at loven ikke er så rett frem.

Utestedet Festiviteten i Hamar ble i 2022 klaget inn til Ligestillings- og diskrimineringsnemnda av flere personer under 23 år som var blitt nektet adgang. Nemnda fastslo at aldersgrensen var aldersdiskriminering. Utestedet gikk senere til retten for å beholde aldersgrensen på 23 år. Nå har Oslo tingrett kommet til at nemndas vedtak var ugyldig, og det spekuleres i om dette vil gi grunnlag for at andre utesteder vil innføre høyere aldersgrenser.

Ikke lovlig på generelt grunnlag

Øystein Kolstad Kvalø (26) går sitt siste semester på rettsvitenskap ved UiO. Han har engasjert seg i saken om aldersgrenser, og har selv opplevd å bli nektet inngang på grunn av høyere aldersgrenser. Han klagde for første gang inn et utested i 2019.

– Jeg opplevde at utestedene viste til aldersgrensa når det egentlig var andre grunner som lå bak. I mitt tilfelle skjønte jeg virkelig ikke hva som var grunnen til at jeg ikke ble sluppet inn.

Han mener at avgjørelsen tatt av Oslo tingrett ikke er oppsiktsvekkende, men at dette var en spesifikk sak hvor forholdene kunne gjøre en slik aldersgrense mer forholdsmessig.

– Lovverket har vært helt klart siden alder ble et diskrimineringsgrunnlag i likestillings- og diskrimineringsloven. Det eneste som er nytt i denne saken er at et utested har klart å overbevise tingretten om at deres aldersgrense er saklig, nødvendig og forholdsmessig.

Engasjert: Første gang jussstudent Øystein Kolstad Kvalø klaget inn et utested for brudd på likestillings- og diskrimineringsloven, var i 2019.

Kvalø mener denne saken kan åpne for at andre utesteder kan undersøke om deres aldersgrense er lovlig, men han mener ikke dette sier at høyere aldersgrenser er lovlig på generelt grunnlag.

– Oslo tingrett har på ingen måte sagt at alle aldersgrenser på utesteder er lovlig. Tvert imot. Oslo tingrett sier tydelig at det ikke er lovlig på generelt grunnlag.

Oslo tingrett har på ingen måte sagt at alle aldersgrenser på utesteder er lovlig

Øystein Kolstad Kvalø, jussstudent ved UiO

Kan være betydningsfullt
Kvalø synes saken i seg selv kan ha betydning for aldersdiskriminering også på andre områder i sam-

funnet. Han mener det ville vært betydningsfullt å få avklart saken på et høyere nivå. Det vil si at saken blir tatt videre til lagmanns-

retten i første omgang.

– Det er klart at det at det å ikke komme inn på et utested ikke har størst betydning i folks liv, men det med aldersdiskriminering kan jo ha store konsekvenser.

Her viser Kvalø til blant annet forsikring, som er et område der man kan ha differensierte priser ut ifra alder. Unge kan oppleve å bli møtt med dyrere forsikringer enn eldre.

r kan være lovlig

– Hvis man kunne fått en avklaring fra høyesterett på hvor langt vernet mot aldersdiskriminering rekker, så vil det kunne bidra til at man også unngår usaklig aldersdiskriminering også på andre områder i samfunnet.

På spørsmål om unge ter seg spesielt dårlig på byen, svarer Kvalø at han ikke tror dårlig oppførsel når man er beruset er forbeholdt unge.

– Altså, jeg har jo møtt mange som ikke klarer å oppføre seg.

Spesielt mine kvinnelige venner har møtt utrolig mange menn i 50-årene på byen som ikke klarer å oppføre seg når det tipper over.

Krever saklige grunner

Professor i offentlig rett og tidligere leder for Likestillings- og diskrimineringsnemnda Aslak Syse sier at det i Norge i utgangspunktet er et forbud mot å diskriminere på grunnlag av alder, og at det i denne saken er et spørsmål om høye aldersgrenser er i

strid med dette forbudet. Han er tydelig på at dommen ikke sier noe om at andre utesteder på generelt grunnlag kan innføre høyere aldersgrenser.

– Oslo tingrett tar konkret stilling til Festivitetsens tilfelle, noe som betyr at alle steder som ønsker å sette opp grensen til 23 år må ha saklige grunner til dette. Det er ikke noe automatikk i at andre steder kan gjøre dette uten saklige grunner.

Samtidig viser Syse til at dom-

men ikke er rettskraftig, ettersom staten ikke har anket dommen enda. I en rettsak er en dom ikke rettskraftig for alle parter har akseptert eller anket.

Likevel mener han dommen fremstår som grundig og basert på et konkret faktagrunnlag. Dette tilsier at det er mulig å komme til det resultatet som tingretten har gjort, sier han.

Alle som ønsker å sette opp grensen til 23 år må ha saklige grunner

Aslak Syse, professor i offentlig rett

ChatGPT påvirker eksamen

I kjølvannet av UiOs GPT-lansering utforsker universitetet eksamensreglementet og nye muligheter.

Kunstig intelligens

Tekst Georg Gillund
Foto Isabel Svendsen Berge

– Hei, er det lov å bruke deg under eksamen?

– Hei! Som en AI-assistent, er jeg her for å hjelpe og gi informasjon, men jeg kan ikke delta direkte i en eksamen. Det er opp til lærestedet eller eksamensreglene å avgjøre om bruk av AI-assistenter er tillatt under eksamen. Det anbefales alltid å sjekke med skolen eller eksamensadministrator for å få klarhet i reglene for eksamen, sier GPT.UiO til Universitas.

Med det kontakter avisa i stedet UiOs ledelse for å finne ut om kunstig intelligens er redningen for årets eksamener. Viserektor for utdanning, Bjørn Stensaker, svarer over telefon fra Brussel. Han har generelt dårlige nyheter for de som håper på en KI-redning.

Utelukker ikke KI på eksamen

På spørsmål om det er lov å bruke KI på eksamen svarer ikke Stensaker med et klart ja eller nei.

– Vi er tydelige på at arbeidet som gjøres må være studentens eget arbeid. Når man bygger besvarelser på andre kilder, må man også oppgi dem. Det er dette som er de overordnede reglene for alle studenter, svarer Stensaker.

Ifølge UiOs regelverk er det forbudt å bruke KI til å skrive besvarelser og levere det som eget arbeid. I verste fall kan det føre til utestengning fra universitetet i inntil ett år.

Det betyr ikke dermed at all bruk av kunstig intelligens er fusk. Ifølge Stensaker avhenger det av eksamensformen.

– Universitetet i Oslos eksamensreglement om hvilke typer eksamensformer som er tillatt på UiO sier i utgangspunktet at det meste er lov. Det betyr at de som er program- og emneansvarlige kan lage eksamensopplegg og evalueringer som er tilpasset fagene og disiplinene.

Stensaker forklarer videre at dersom en eksamensansvarlig professor ønsker en eksamensform med integrert bruk av KI, lar det seg gjøre. Da vil det være opp til fakultetene selv å fastsette rammen for en slik eksamen.

Han opplyser om at det finnes eksamensformer hvor alle hjelpemidler er tillatt. Imidlertid gjelder

Fremtidsrettet: Viserektor ved UiO Bjørn Stensaker har troen på en fremtid med KI.

fremdeles grunnregelen om at eksamensarbeidet skal være studentens eget. For disse formene, vil det utgangspunktet også inkludere bruk av UiO.GPT, som er det nye KI-tilbudet til alle studenter og ansatte ved Universitetet i Oslo.

En viss frihet rundt KI henger sammen med pågående uttestingen å gjøre, forklarer Stensaker. Hvordan man kan utnytte kunstig intelligens, har blitt det store spørsmålet.

– Er det for øyeblikket eksamensformer på plass med implementert bruk av KI?

– Man har mange typer evalueringer, for eksempel der studenter bygger opp en mappe over tid med ulike typer arbeid. I slike mappebesvarelser kan det tenkes elementer der kunstig intelligens har vært benyttet.

Stensaker understreker viktigheten av å ha en bredde i måten man vurderer studentenes kompetanse på, hvor hjemme- og skoleeksamen inngår i en større helhet. KI inngår som en bit av dette puslespillet, mener han.

Lær, ikke juks

I september i år meldte NTNU nemnda at de hadde annullert bacheloroppgaven til en student, hvor mistanken var KI-juks. Studenten ble som følge av dette utstengt i to semestre, skriver Universitetsavisa.

Nemnda forklarte i uttalelsen at flere eksempler hadde blitt funnet hvor teksten hadde blitt helt eller delvis skrevet av en KI. Be-

visene de hadde var blant annet store referansemangler og feil ved angivelse av referansene.

Stensaker ser på dette som en utfordring også ved UiO, men en utfordring som har vært konstant hele tiden.

– Fusk har alltid eksistert, og jeg tenker en viktig forebygging av dette er å sørge for at eksamensformene er strukturert på nye og kreative måter.

I tillegg peker han på plagiering som skal klare å plukke opp de groveste forsøkene på fusk. Han vedgår derimot at plagiatkontroller har sine begrensninger når det gjelder gjenkjenning av KI.

Studenter er ikke vant til å skrive så lange tekster

Bjørn Stensaker,
viserektor for utdanning ved UiO

Likevel forklarer Stensaker at tekstutdrag skrevet av KI gjerne er formulert på andre måter enn det som er studentenes måte å skrive på. Det er også slik at KI ikke alltid har den kunnskapsdybden man forventer i høyere utdanning. Jo dypere man går teoretisk og empirisk til verks, desto vanskeligere er det for KI-en å utvikle gode svar, mener han.

– Det er fortsatt mange kunnskapshull i modellen. Inspirasjon man henter fra KI kunne man jo også hente fra gode ekte bøker. Det er for studentenes eget beste at man opprettholder

en form for selvstendighet.

Pågående endringer

Studenter har gått fra penn og papir til datamaskin, og videre til hjemmeeksamener. Til tross for KIs inntreden på universitet mener Stensaker at eksamensformene holder mål.

– Det var jo flere som gikk over til skoleeksamen da ChatGPT ble introdusert. Men tallene vi ser nå i andel UiO-eksamener, eksempelvis mellom skole og hjemmeeksamener, er ganske stabile.

Stensaker peker på at dette er et uttrykk for at undervisningsansvarlige fremdeles er sikre på at de

undervisningsformene de bruker fungerer godt.

Under koronapandemien så man store omveltninger. Både når det gjaldt hvordan utdanning ble organisert, men også eksamensstrukturen, der en av løsningene var å digitalisere. Dette mener Stensaker har gjort at studenter og ansatte tenker nytt, spesielt i sammenheng med hvordan undervisningen legges opp, og læringsprosessene foregår.

Kritisk tenkning?

I et intervju med BBC i 2014 fortalte Stephen Hawking at en full

utvikling av KI kunne bety slutten på menneskeheten. Da ChatGPT først kom ut i november 2022, var universitetet Cambridge, der Hawking både jobbet og studerte, raskt ute med en advarsel til alle studenter om å bruke tjenesten. Ifølge magasinet MIT Technology Review skjedde det derimot en holdningsendring etter sommeren. Heller enn å kjempe mot KI, har universiteter begynt å implementere det.

– Vi må begynne å spørre hva vi kan gjøre for å forberede unge på en fremtid som er rett rundt hjørnet, sa sjefen for den internasjonale utdanningsorganisasjonen ISTE Richard Culatta til magasinet. Stensaker sier seg enig, men uttrykker at man må være oppmerksom på studentenes skriveferdigheter og bruk av KI.

– Studenter evne til å skrive gode besvarelser er det ikke tvil om at man må være oppmerksom på. Mange studenter sliter i overgangen fra de første studieårene og inn i bachelor- og masteroppgaveskriving. Noe av grunnen til det, er at de rett og slett ikke er vant med å skrive så lange tekster.

Selv om KI kan være en trussel, mener Stensaker at man må velge å se på det realistisk, og ikke stenge dørene for ny teknologi.

– Vi må bare akseptere utfordringen og se hvordan denne typen teknologi kan integreres i undervisningen.

UNIVERSITAS

Har du opplevd noe smertefullt? Noe pinlig?
Noe smertefullt pinlig? Sitter du inne med en
hemmelighet som gjør vondt å holde?

Lett børen av skuldrene og send bekymringene inn
til Universitas' brevkasse. Ingen smerte er for
liten, ingen hemmelighet for stor, til at vi vil
motta den. Snart lanseres nemlig neste utgave
av Magasinet, med tema "smerte".

Alle bidrag vil trykkes anonymt.

Send inn til magasinredaktør dagny.mohn@gmail.com

KREVER OLJESTOPP:

SIVIL ULYDIGHET: Klimaorganisasjonen Stopp Oljeletinga arrangerte mandag en såkalt "sakte marsj" for å forstyrre trafikken og skape blest om klimakampen.

— Et massemord

Stopp Oljeletinga

+ Det som først startet i vinteren 2022 som en kampanje i Extinction Rebellion, har nå utviklet seg til en selvstendig organisasjon knyttet til den britiske søsterorganisasjonen Just Stop Oil.

De har to sentrale krav til regjeringen: 1. Erklære umiddelbar stans i all videre leting etter ny olje på norsk sokkel. 2. Legge frem en konkret plan for en rettfærdig.

Tidligere benyttet gruppen seg av en mer omfattende sivil ulydighet. Blant annet skapte organisasjonen furore for ett år siden da medlemmer forsøkte å lime seg fast til Munchs «Skrik». Senere har de fått et mildere uttrykk.

Aktivister tar i bruk sivil ulydighet som reaksjon på regjeringens oljepolitikk. Professor i filosofi mener de kan ta hardere i.

Stikkittel

Tekst Sunniva Sagevik og Georg Gillund
Foto Aurora Ytreberg Meløe

Mandag denne uken, på en høytrafikkert vei parallelt med Vigelandsparken, har 19 demonstranter fra Stopp Oljeletinga møtt opp. 16. oktober sendte gruppen et brev til regjeringen angående statsbudsjettet og nyttdelte lisenser for oljeutvinning. Regjeringen har fortsatt ikke svart. Gruppen ser det dermed som sitt ansvar å aksjonere mot det de hevder hindrer en levelig fremtid. Ved å arrangere såkalte «sakte marsjer» hvor formålet er å bremse trafikken, ønsker de å vise sin misnøye med Norges oljevirksomhet.

– Det er på sin plass å kalle det et massemord, det regjeringen holder på med, sier medlem av Stopp Oljeletinga Anders Christi-

ansen Sørby og sikter til det han mener er regjeringens kalde skulder til klimaendringene og fortsatte oljevirkosomhet.

– Det må man begynne å ta på alvor. Dette er en ganske naturlig respons på et slikt overgrep. Det er oljebransjen som håver inn på det her, mens alle andre må betale, fortsetter han.

Statssekretær i Klima- og miljødepartementet Ragnhild Sjoner Syrstad (Ap) svarer per e-post at det ikke er tvil om at klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring, og at det haster med å redusere klimagassutslippene:

«Klimaet er allerede i endring, og konsekvensene rammer hele samfunnet. Dette truer samfunnsikkerheten, setter liv og helse i

fare og fører til dramatiske endringer i naturen. Jeg synes ikke det er det minste rart at dette vekker kraftige følelser. Vi er glade for at klimautvalgets rapport gir oss et helhetlig bilde av hva som må til for å nå målet om et lavutslippssamfunn i 2050, og denne regjeringen legger til rette for at også norsk olje og gass skal være med å omstille seg i takt med det som trengs for at vi kommer til 2050 på en god måte.»

– Villeleder

Parallelt med forhandlingene om statsbudsjettet slapp nemlig Klimautvalget 2050 forrige fredag rapporten «Omstilling til lavutslipp - veivalg for klimapolitikken mot 2050». Rapporten konstaterer

ORDENSFORSTYRRELSE: Frida Steinbakk aksjonerer for Stopp Oljeletinga.

TRAFIKKORK: Anders Christiansen Sørby tok til gatene mandag morgen for å skape oppmerksomhet om klimakampen.

at Norge må slutte å lete etter mer olje før en plan for utfasing kan finne sted.

Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen sa til NRK i respons til rapporten at det fortsatt er plass til utvikling av norsk sokkel og at man ikke trenger en plan for utfasing. Stopp Oljeletinga frykter dermed at klimarapporten skal bli liggende i en skuff og støve ned, og uttrykker viktigheten av at man opprettholder et press som stiller politikerne til ansvar.

– Jeg er trist og egentlig sinnsykt forbannet over at vi har en regjering som egentlig lyver til oss, som villeder den norske befolkningen i en så alvorlig situasjon,

Å stå utenfor Stortinget, som aktivister har gjort i tredve år nå, skaper ikke lenger en debatt

Frida Steinbakk, medlem av Stopp Oljeletinga

sier Frida Steinbakk fra Stopp Oljeletinga.

Gruppen har på tross av kort levetid etablert seg i offentligheten med sine mange drastiske aksjoner. Senest forrige lørdag demonstrerte medlemmer under TV2s direktesending av *Skal vi danse*. Steinbakk forteller at aksjonene møter mye motstand, men mener likevel at sivil ulydighet er et nødvendig middel for å oppnå organisasjonens mål.

– Vi ønsker jo egentlig en massebevegelse på gaten. Da gjelder det å finne den kombinasjonen av aksjoner som forstyrrer og skaper medieoppmerksomhet, samtidig som man åpner rommet for at flere gjerne assosierer seg med saken og blir med, sier hun.

Spørsmålet om sivil ulydighet høster både ris og ros. Enkelte hevder at det ordensforstyrrende elementet fører til irritasjon og motstand, og overskygger budskapet.

Forsvarer sivil ulydighet

Arne Johan Vetlesen, professor i filosofi ved UiO, er en av de som stiller seg bak bruk av sivil ulydighet i klimakampen. Han var i 2019 ekspertvitne under rettsaken mot Extinction Rebellion, hvor

17 aktivister var tiltalt for ordensforstyrrelse og andre lovbrudd. Aktivistene blokkerte blant annet inngangen til Klima- og miljødepartementet og forstyrret forhandlinger i Stortinget.

– Kan man forsvare retten til å bruke sivil ulydighet når den politiske ledelsen går imot landets ledende eksperter?

– Situasjonen som har oppstått etter rapporten er ikke ny. FNs klimapanel og FNs generalsekretær har lenge sagt at det ikke er rom for å lete etter mer olje. Aksjonistene har prøvd å bruke de vanlige demokratiske kanalene, som fredelige demonstrasjoner og politisk deltakelse, men likevel vil ikke regjeringen snu. Da er det legitimt å bruke sivil ulydighet, sier han.

Vetlesen hevder at norske politikere ikke tar klimautviklingene på alvor, men i stedet vender det døve øret til FN og faglige råd. Uteblivende tiltak mener han at kan føre til en opplevelse av avmakt, desperasjon og tap av tålmodighet på en og samme gang. Videre påpeker han at dette kan drive flere mennesker i radikale retninger, med utbredt bruk av sivil ulydighet som resultat.

Selv om Vetlesen mener bruk av sivil ulydighet som aksjonsform er legitim, setter han spørsmålsteget ved hvor effektive ulike demonstrasjoner er.

– Man må spørre hva som er tjenlig for saken. Det å stanse trafikk eller forstyrre forhandlinger i Stortinget er ikke en vei å gå, men heller å være tydelig målrettet mot for eksempel Equinor, der oljeut-

vinningen foregår, kan være det, sier Vetlesen.

Oppmerksomhet skaper debatt
Steinbakk er ikke nødvendigvis enig i at det mest effektive er målrettede aksjoner.

– Vi må tenke hvordan vi skal få flest mulig med oss. Det gjør man ikke ved å planlegge sprenningen av en rørledning, men ved å se på hvordan vi kan skape forstyrrelser og oppmerksomhet i morgen, sier

Det er oljebransjen som håver inn, mens alle andre må betale

Anders Christiansen Sørby, medlem av Stopp Oljeletinga

hun og legger til:

– Det er det menneskelige aspektet man må gripe fatt i og bringe krisen nærmere.

Hun understreker videre at formålet med sivil ulydighet er å skape debatt ved å bringe saker frem og i tillegg sette premisset for samtalen.

– Sosial forandring er avhengig av store debatter, man trenger en samtale i samfunnet. Det å stå utenfor Stortinget, som aktivister har gjort i tredve år nå, skaper ikke lenger en debatt. Der er det de som allerede er engasjert som

er, og man tillater egentlig at resten av samfunnet får ignorere saken videre, sier hun.

– Unik mulighet

Stopp Oljeletinga er en del av det såkalte A22-nettverket, med søsterorganisasjoner i land som Storbritannia, Tyskland og Frankrike. I disse landene har man imidlertid sett en større grad av kriminalisering av klimakampen. Blant annet har tyske aktivister fra søsterorganisasjonen Letzte Generation måttet møte i retten etter politirazziaer og anklager om pengeinnsamling for terrorvirksomhet. Lignende utvikling ser man per nå ikke i Norge.

Under mandagens aksjon dukket politiet opp. Heller enn sammenstøt, samtalte partene om marsjens videre gang. Steinbakk mener samarbeidet med politiet er et godt argument for å i enda større grad benytte seg av sivil ulydighet som en aksjonsform.

– Vi har et godt samarbeid med politiet her i Norge, og det er enda større grunn til å *steppe opp gamet*. I 2020 var det over 200 aktivister som ble drept på verdensbasis, skal vi sitte rolig her hjemme og ikke gjøre noen ting? Vi har fått en unik mulighet til å ta til gatene og protestere, avslutter Steinbakk.

universitas@universitas.no

DEBATT

idè-og debattredaktør:
tora.vassnes@gmail.comTora Vassnes
901 98 567

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Ikke krig på Instagram

Sosiale medier er ikke riktig sted for en sensitiv politisk diskusjon, skriver Paul Hudes, spaltist i The Brown Daily Herald. Hver gang verden rammes av en tragedie, eksploderer sosiale medier med polariserende, politisk innhold. Innlegg som såvidt beskriver overflaten av problemet spres fort og bredt uten kildekritikk. Når vi tar den politiske diskusjonen på Instagram, mister vi det menneskelige aspektet ved meningsutveksling. Det er når vi snakker med

hverandre ansikt til ansikt at vi mennesker skrur på vår empati som gjør det mulig å forstå fremmede perspektiver. Vi må være bevisste på hvordan vårt verdensbilde formes av sosiale medier. Og vi må aldri slutte å diskutere vanskelige ting med hverandre, for det er disse samtalen som har genuint potensial for å skape noe godt. Så lenge vi gjemmer oss bak en skjerm, forsvinner rommet for det menneskelige.

Studentenes judas...

I kommentaren i Studvest denne uken tar journalist Erik Reidarsen et oppgjør med studenter som klager på den lave studiestøtten. Han spekulerer i om studentene har overdrevet timene de bruker på studiene når de skulle rapportere til studiebarometeret. De fleste studenter bruker da vel ikke 37,5 time på studiene i uken, skriver han. Det er tid til å jobbe ved siden av. Dere må slutte å klage. Reidarsen hadde dessuten tatt studiene sine i Storbritannia, og klart seg helt fint på norsk stu-

diestøtte og oppsparte penger fra sommerjobb i Norge. Det er ikke så rart når snittprisen er rundt 10 kroner. Og hvor skal vi ta pengene fra spør han? Helsesektoren? Bistand? Eldreomsorg? Jeg mener vi skal skatte mer på laksebaronene. Da hadde jeg sluppet å ta den tredje kveldsvakta i uken, hvor jeg vasker doen på en kafe på Bislett, for å kanskje, kanskje, akkurat klare å betale leia denne måneden også.

Ukas tvitringer:

Ensom prinsesse @Regelfolger
Hun Gahr ned på min Jonas til den blir Støre

Støl i Jonas når jeg Gahr

lurt smil @nostalisa
Ting som er Arbeiderpartiet coded: Karpe, NRK, elevorganisasjonen, statsvitenskap, Abid Raja, Friele filterkaffe, vafler og jordbærsyltetøy, grovbrød, Walters mandler, Solo, rømmegrøt

Roser, tafsing, sugemerker, Libya

Christopher Pahle @tophepahle
Haha #makta kjører metagrep og anakronismer fra *aller* første scene og nå gleder jeg meg til alle galaksehjernene skal påpeke hvor pinlig det er at NRK ikke vet at Barcode ikke eksisterte på 70-tallet, så det er helt urealistisk at Reulf Steen kunne tent pipa si foran operaen.

Kunstneriske grep suger livsgnisten ut av meg og.

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Jeg vil klemmes av byen

I mangel på interessante friere ønsker jeg i hvert fall å føle meg elsket av byrommet. Det skjer dog ikke når jeg går i Oslos nye strøk.

Arkitektur

Freyja Eikrem Ims, kulturredaktør i Universitas

Jeg liker å bygge et forhold med den byen jeg bor i ved å gå rundt i dens gater, da en dialog er noe vanskelig. Opp og ned daffer jeg gatelangs i Oslo, og koser meg når jeg ser fargerike byblokker med en iboende sjarm. Jeg føler meg sett og elsket av å vite at mennesker før meg har lagt sin sjel i å gjøre bygninger vakre og fulle av detaljer.

For i metropolens overflod av mennesker og muligheter er det lett å føle seg fryktelig ensom. Derfor er det desto viktigere at byen utformes på en slik måte at den skaper en følelse av tilhørighet og hygge. Men det virker som om folkene bak den senere tids byutvikling, ikke lenger ser behovet for et kjærlig forhold mellom menneske og bygninger. Flere og flere steder i byen dukker det opp kvartaler av blokker som forsterker en følelse av total ensomhet i sine betongbaserte fasader. Hvordan i huleste skal det være mulig å være en humanoid livsform blant disse bygningene?

Jeg starter med Bjørvika, bydelen som føles som en arkitekts bygningsmodell skalert opp til en alt for stor størrelse. Det er neppe en god biosfære for levende mennesker. Kanskje vi skal revurdere Bjørvikas bruksområde og gjøre det om til et filmsett for dystopiske fremtidsvisjoner?

For ikke å nevne Barcode. Hva kom først? Navnet eller bygningene? Prøvde de å bygge en strekkodebydel, eller innså de post faktum at bygningene så scannbare ut? Som menneske vil jeg helst ikke bo i en strekkode.

Og så Operaen da. Okei, det er gøy å gå på operataket, og jeg blir litt stolt når jeg viser mine amerikanske svømmeninger hvor fint vi har fått det i gamlandet. Men hadde Snøhetta forutsett at operaen deres skulle synke minst syv meter ned i mudderet innerst i Bjørvika? Det hadde vært fint med en hel opera, ikke en skeiv, halv en.

Og så alle disse bomaskinbydelene som har oppstått. Denne gruppen masseproduserte, kvasikoselige, fremmedgjørende, homogene legoblokker av noen bygninger. Hva slags mennesker vil vi bli av å bo slike steder? Spør meg om 50 år.

Men hvem er jeg til å kritisere de høytutdannede og velrenommerte arkitekter som er utvalgte til å forme fasaden til vår by? Jeg er en uholdet arkitektonisk tabula rasa – jeg er helt blank. Jeg går ingens ærend. Det eneste jeg bryr meg om er hvordan disse byggene får meg som menneske til å føle meg.

For det er vel mennesker byggene er bygget for?

ILLUSTRASJON: FREYJA EIKREM IMS

Eller er det kun for å flutte oss for amerikanske cruisepassasjerer? Det jeg lurer på er hva som har skjedd – fra et menneskelig ståsted – med disse bygningenes omsorgsevne? Verden er kald nok som den er, vi trenger estetisk varme. Stryk det, jeg forlanger faktisk estetisk varme! Jeg føler meg ikke elsket eller sett av disse funky bomaskinene. Hvem er det byg-

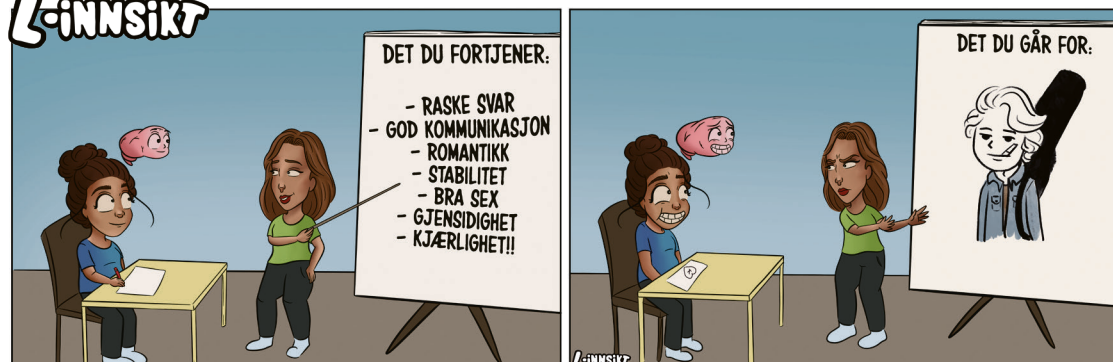
Hvem er det bygningene egentlig er bygget for? Måkene?

ningene egentlig er bygget for? Måkene?

Når ble denne felles konsensus formet og hvor var jeg under valget? Hvem er det som sitter og bygger disse fremmedgjørende blokkene som hater meg like mye som jeg hater dem? Er farger og glede av moten for dagens byutviklere? Jeg vet ikke, for jeg har ingenting å si om hva som skjer med byen. Det eneste jeg vil ha, er en fargerik klem av den byen jeg har fått som mitt hjem.

debatt@universitas.no

B-INNSIKT

Norske politikere er for feige

Palestina

Tiril Sofie Erdal, arkitektstudent ved AHO

Ingen steder er trygge i Gaza. Israel dreper et barn hvert 15 minutt, bomber sykehus og stedene de krever at palestinerne skal «evakuere» til. Til tross for FNs sikkerhetsråds flertall for våpenhvile, gikk Israel inn for en eskalering av bombingene av Gaza. Israel har kuttet strømmen til

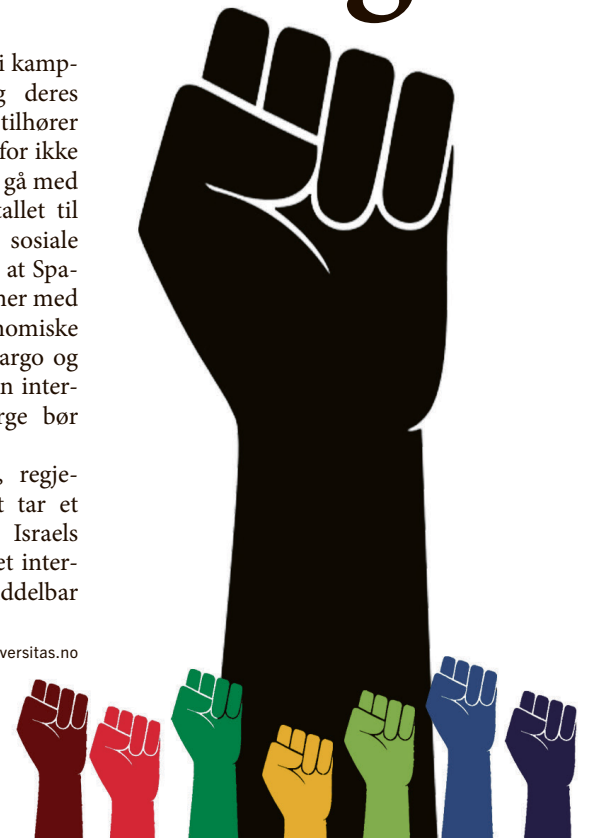
bomber og gjennomfører en totalblokkade, hvor sivilbefolkningen blir nektet tilgang til mat, vann, medisiner, og energi til sykehusene, hvor minst 130 nyfødte babyer ligger i kuvøse.

Dette er en krig mellom en av verdens største militærmakter med atomvåpen, og et folk som lever i et område som har blitt beskrevet som verdens største fengsel. Befolkningen i Gaza lever bak høye murer og under en blokkade hvor Israel har kontroll over alt som passerer grensene. Når barn,

solusjon om en umiddelbar stans i kamphandlingene for skammelig, og deres FN-ambassadører mente at den tilhører historiens søppelbøtte. Vi kan derfor ikke lenger vite om de i det hele tatt vil gå med på en våpenhvile, selv med flertallet til FN. Den spanske ministeren for sosiale rettigheter Ione Belarra har krevd at Spania skal fryse diplomatiske relasjoner med Israel, implementere sterke økonomiske sanksjoner, innføre en våpenembargo og stille Benjamin Netanyahu for Den internasjonale straffedomstolen. Norge bør ikke være dårligere enn dette.

Jeg krever at statsministeren, regjeringen og utenriksdepartementet tar et tydelig politisk standpunkt mot Israels pågående folkemord og pusher det internasjonale samfunnet mot en umiddelbar våpenhvile.

debatt@universitas.no

Hvor er de konkrete tiltakene for å stille Israel til ansvar?

Gazas befolkning, og dermed all kommunikasjon med omverden, området er fullstendig mørklagt og flere journalister som kunne spredt informasjon har blitt drept.

Hvor er de konkrete tiltakene for å stille Israel til ansvar? Israel har tvunget over en million mennesker på flukt, bruker fosfor-

journalister, leger og gravide kvinner blir drept uten noen mulighet til å flykte, håper jeg den norske regjeringen har nok medmenneskelighet til å forstå at dette ikke kan fortsette. Dette er etnisk rensning.

Israel utenriksminister omtalte FNs re-

Sikkerhetsstyring reduserer risiko for spionasje

Sikkerhet

Simen Bakke, UTSYN – senter for sikkerhet og totalforsvar

Universitas tok opp flere problemstillinger knyttet til sikkerhet i artikkelen «UiO-ansatt anklages for å spre propaganda». Saken er prinsipielt viktig av flere årsaker. Universitetene og forskningssektoren er spesielt attraktive spionasjemål for fremmede lands etterretningstjenester.

Ved et universitet skal ansatte nyte stor grad av ytringsfrihet. Det er et prinsipp som bør gjelde i alle

delene av et demokratisk samfunn. Spørsmålet som bør reises i forbindelse med Universitas' artikkel er om, og når, ytringer går over fra å være et rent personlig anliggende til å bli en potensiell sikkerhetsutfordring for et universitet? Og hvordan skal universitetet ha en sikkerhetsstyring som bidrar til å redusere risiko for spionasje?

I PSTs nyeste trusselvurdering fra 2023 står det følgende: «PST har i flere år sett at norske forsknings- og utdanningsinstitusjoner utnyttes av fremmede stater for å kartlegge potensielle kilder. Et forsøk på å rekruttere en norsk forsker kan for vedkommende

fremstå som tilforlåtelig og legitimt».

Det er imidlertid ikke slik at ytringer til støtte for en bestemt stat, enten det er USA eller Russ-

Universitetene er spesielt attraktive spionasjemål

land, automatisk gjør personen som ytrer dem til et interessant mål for fremmede stater. Likevel

kan ytringer, spesielt fremsatt i det offentlige rom, bidra til å synliggjøre hvor en person står ideologisk. Dette er en potensiell sårbarhet som kan, med vekt på kan, utnyttes av en etterretningsagent. Ved å tilnærme seg en person over lengre tid, helst på en subtil måte og ved å skape en relasjon, kan man få innpass hos de fleste mennesker. Dette er menneskelige faktorer og ikke særegent ved et universitet.

Når utgangspunktet er at ansatte skal kunne nyte stor grad av ytringsfrihet, må universitetet samtidig ha mekanismer som beskytter bestemte typer kunnskap

og teknologi fra fremmede stater. Slike mekanismer beskrives som sikkerhetsstyring og innebærer at kun personer som er kvalifisert for å ha tilgang til teknologien og adgang til lokaler, blir «klarert». Dette kan for eksempel være teknologisk og kunnskap som er underlagt eksportkontrollregelverket. Det bør også utføres bakgrunnsundersøkelser av personene. På den måten reduseres risikoen for spionasje samtidig som ytringsfriheten ivaretas.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Isabel Svendsen Berge

Tropesavn: Vil heller være i reptilpark enn snøstorm

Ukas sitat:

For om det ikke finnes en balansert måte å dekke terrorisme på, så skal det ikke finnes en balansert måte å dekke krigsforbrytelser på

- Magdi

MIN STUDIETID

ERLEND LOE OM STUDIETIDA:

Kunsten å sjonglere sykkel og studier

Erlend Loe var en målbevisst, men utålmodig student på stadig jakt etter det anvendelige ved studiene.

Erlend Loe (54)

Forfatter, anmelder, filmmanusforfatter fra Trondheim
Studert ved Den danske filmskole, UiO (folkeminnevitenskap), NTNU
(litteraturvitenskap og filmvitenskap) og Kunstakademiet i Trondheim
Aktuell med boka *Drømmenes sykkelregister*

Tilbakeblikk

Tekst Aurora Djupvik Archer
Foto Olha Korop

Etter å ha reist rundt i Trøndelag og tatt 26 eksamener som privatist sammen med en kompis, var Erlend Loe omsider klar for å ta fatt på studielivet. Rett før dette hadde han kommet tilbake fra et utvekslingsopphold i Frankrike, og for ham kom det ikke på tale å gå om igjen med yngre medelever. Unge Loe var målbevisst og hadde ingen tid å miste.

– Jeg visste hvem jeg var, ja, sier han.

Allerede før han ble student hadde han troppet opp og snakket seg til en jobb som bokanmelder i lokalavisa. I tillegg bestemte han seg for at han alltid skulle sykle uansett vær og vind.

– Jeg var en litt utålmodig type. Jeg slo meg ikke til ro med bare én ting, forklarer han.

Studietiden skulle vise seg å innebære mye forflytting. Først til Risør, hvor han jobbet som sivilarbeider. Samtidig som dette var han var oppmeldt til eksamener i folkeminnevitenskap ved Universitetet i Oslo. For å komme seg til forelesningene måtte han ta toget hele veien inn til byen.

Cocky anmelderi

Deretter var det hjembyen som kalte. Dragvoll og litteraturvitenskapen sto for tur. Her var han journalist i studentavisa Under Dusken og var stadig å se på Samfundets lørdagsmøter. Fra tiden i studentavisa står et minne spesielt sterkt. Halvveis på slump fikk han i oppgave å anmelde en klassisk konsert.

– Da var jeg sikkert litt cocky. Og barnslig. Jeg har ikke lest den siden jeg skrev den, men den var helt sikkert ironisk og ufortjent.

Rollen som overmodig anmelder har han i senere tid tatt sterk avstand fra. Men den han var, hang fortsatt igjen, og i boka *Vareopptelling* har han latt en fiktiv Universitas-anmelder få gjennomgå for sin krasse anmeldelse av hovedpersonens diktsamling.

– Var det en karikatur av noe du opplevde rundt deg på den tiden?

– Jeg brukte nok litt min egen følelse av å ha gjort noe jeg ikke burde ha gjort.

Kaos og forvirring

Tiden i Trondheim innebar også et opphold ved Kunstakademiet. Samtidig gikk studiene ved NTNU

over i filmvitenskap. Han var likevel bevisst over at han ikke var kommet dit han skulle.

– Jeg skjønte etter hvert at jeg ikke skulle bli kunstner.

Søknader ble sendt til både journalishøyskolen i Oslo og en filmskole i København. Å velge det ene over det andre var ikke enkelt. Nå ser han tilbake på tiden som student som kaotisk og forvirrende.

– Jeg synes den tiden mellom 20-25 år var den mest kaotiske tiden i hodet. Det var så ubarmhjertig. Hvis jeg åpnet en dør, lukket jeg samtidig en annen.

Skal vi tro forfatteren valgte han riktig dør. Filmskolen i København ble endestoppet i studentkarrieren. Innen den tid hadde han også utgitt sin første roman.

– Etter at jeg begynte på filmskolen roet det seg. Da skjønte jeg at jeg antakelig kom til å få til noe av det jeg hadde lyst til å få til.

– Du så sikkert mye film på den tiden. Var det noe du så som gjorde ekstra sterkt inntrykk på deg?

Livet er ganske langt, så det ordner seg til slutt

Erlend Loe,
forfatter anmelder, filmmanusforfatter

– Jeg husker særlig Jim Jarmusch. Jeg ble veldig inspirert av den typen lekenhet som jeg så i hans filmer.

Ingen nattugle

Studiemiljøet på filmskolen var fullt av kreative hoder som snakket om filmskaping og forfatterdrømmer. Loe så vekk fra snakkingen, og gikk heller rett til verks.

– Jeg husker at jeg tenkte at det var mye snakk om å gjøre ting. Den snakkinga frustrerte meg. Så jeg begynte å prøve på skrivingen ganske tidlig.

Det krevde prioriteringer av både tid og rom, forteller Loe.

– Jeg var ikke den villeste feststudenten. Det som foregår sent på natta har jeg aldri vært interessert i. Da er jeg heller hjemme og sover, leser eller skriver.

Så jeg har nok hatt en tendens til, ikke å isolere meg, men å sørge for at jeg får tid for meg selv.

– Hva var din største budsjettpost som student?

– Jeg var ikke veldig dyr i drift. Jeg var nervøs for å få for høyt studielån. Så jeg var bestemt på at i den grad det var mulig, skulle jeg ha så lite som mulig.

En Casio-skrivemaskin og en brukt stasjonær Mac var likevel nødvendige kjøp for forfatterspiren.

Ordner seg til slutt

Studietiden er tilbakelagt for en god stund siden, men det er fortsatt én følelse han husker spesielt godt og stadig tar seg selv i å savne. Automatikken i det å gå på forelesning og få en daglig dose informasjon innenfor studieretningen er ikke lenger hverdagskost.

– Det å bare kunne møte opp et sted og la noen smarte folk fortelle deg noe, det savner man resten av livet. Det er en følelse av at en hel verden åpner seg, som er ubetalelig. Den er verdt alt.

Hadde tiden strukket til er han klar på at han hadde fortsatt å oppsøke forelesninger.

– Jeg drømmer om at jeg skal føle at jeg har tid til å gå inn på tilfeldige forelesninger på Blindern. Da hadde jeg kanskje gått inn på historiske ting og kanskje noe språk.

– Kunne du tenke deg å være student igjen?

– Absolutt. Studietiden er på en måte den kuleste tiden i livet. Og så er man samtidig hektisk og skjønner ikke helt hvem man er og hvor man skal. Jeg klarte ikke helt å skjønne hvilken gave det var. Så havna jeg der jeg havna og ble fornøyd med det og ville nok ikke ha hatt det noe særlig annerledes.

– Hvis du skulle ha gitt et råd til dagens studenter, hva ville det ha vært?

– At de ikke må føle at de har det så travelt. Jeg legger merke til at noen studenter rundt med føler at de må gjennom et løp, hvor de må ta de riktige valgene. Man må prøve å finne en slags ro. Livet er ganske langt, så det ordner seg til slutt.

– Hva med til de som studerer kreative fag?

– Det blir litt sånn Disney-råd... Follow your heart. Det tar tid å bli trygg på hvem man er. Hvilken type kreativitet man har, og hva man kan bruke den til. Hold deg nysgjerrig. Se mye, les mye. Orienter deg bredere enn bare innenfor ditt eget felt. Alt kan og vil komme til nytte før eller siden.

Jeg var sikkert litt cocky

Erlend Loe,
forfatter anmelder, filmmanusforfatter

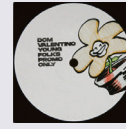
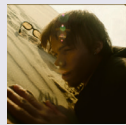
Tilbakeholden: – Jeg har alltid vært litt tilbakeholdt i sosiale settinger, forteller Erlend Loe (54). Han kunne like gjerne bli hjemme for å lese i stedet for å dra på fest på Samfundet.

anmelderredaktør: **Mathias Basma Moen**
mathiasmoen@live.no 412 56 125

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Mathias Basma Moen, anmelderredaktør

Haust – Dead ringer presse
Black metal og punk i unik kombinasjon? Jaaa!**Dom Valentino, Alfie Templeman, Anna of the North – Young Folks**
Rett og slett et nydelig, og litt snodig cover.**Pen Gutt – ørkenblomst**
"Jeg må videre, jeg må, jeg må dra" – åh, ta meg med.**Aktiv Dødshjelp – Dolce Vita**
Denne låta gir det meste du ønsker av en rockelåt: harde riffs, fengende refreng, intenst tempo og lange gitar-soloer.

Bok:

Ytringsfrihetsfundamentalisme og rock 'n' roll

Danby Chois nye debatt-skrift svarer til forventningene: Tidvis godt, tidvis dårlig, og forutsigbart mye Danby Choi.

Kanseller meg hvis du kanForfatter: Dandy Choi
Sjanger: Selvbiografi
Forslag: Aschehoug
Antall sider: 319

Som uttalt ytringsfrihetsfundamentalist og eneier av en avis har Subjekt-redaktør Danby Choi markert seg i offentligheten som landets fremste kritiker av «woke» de siste årene. Med sin nye bok *Kanseller meg hvis du kan* sammenfatter han sin kritikk.

Debattens største anke har vært at partene snakker over hodet på hverandre og er uenige i problemets omfang – eller om «woke» i det hele tatt finnes eller ikke. I så måte fremstår dette som et konstruktivt prosjekt.

Mange av eksemplene Choi har valgt å trekke frem som «woke» og kanselleringskultur er også både gode og overbevisende.

Choi går bredt ut, mot både religiøs ekstremisme og æreskultur, trangt ytringsrom på kunstfeltet, samt gruppentilthet hos ungdom, som førte til at Eivind på 17 år måtte skifte videregående skole tre ganger etter å ha skrevet skoleoppgave om politisk ekstremisme. Bredden i eksemplene taler for et troverdig samfunnsengasjement som det er vanskelig å ikke la seg overbevise av. Det er også godt journalistisk håndverk.

Andre ganger faller analysen flatt. Choi bruker for eksempel underlig mye tekstmasse på en høyst personlig tolkning av overgrepssaken mot Gaute Drevdal, mediestormen etter Sophie Elises kokainbilde, samt redigeringskriger på sin egen Wikipedia-side, som eksempler på kansellering og «woke». Dette oppleves navlebeskuende og lite troverdig som eksempler på en bredere tendens.

Det samme kan sies når Choi drøfter kanselleringsseksemplene med kunstner Lilith Keogh samt forleggerne i Legatum, Tore Rasmussen og Bjørn Christian Rødal. Mens Keogh lager bildekunst som harselerer med å sende innvandrere til Auschwitz, samt skryster

av samarbeid med Alliansen-leder Hans Jørgen Lysglint Johansen, er Rasmussen Alliansen-medlem og Rødal tidligere assosiert med Vi-grid. Dette er aktører som stadig flørter med Holocaust-fornektelse, antisemittisme og ymse teorier om raseblanding, for å nevne noe. Chois nyanserende holdning overfor disse virker noenlunde spesiell, i kontrast med den notorisk uforsonlige holdningen han har overfor folk han mener er «woke», som han karakteriserer som både narsissistiske, autoritære og demokratifjendtlige. Her virker Choi mer interessert i å arrestere folk han mener er «woke» og skyve foran seg rock-'n'-roll-merkelappen ytringsfundamentalist, enn å gi en mer redelig diskusjon av hva som hører hjemme i en god offentlig samtale. At disse skal ha fri tilgang til offentlige flater fordi ett eller annet om kansellering, fremstår ikke bare som intellektuell dovenskap, men som en underlig form for verdimelessig nihilisme.

Nettopp på grunn av slike utslag av å bytte ut det moralske apparatet med total prinsippfasthet, er boka på sitt beste når Choi tar

et skritt bakover. I kapittelet «Når kunnskap blir farlig» gir han for eksempel en interessant analyse av deler av «woke»-retorikken som et klassebetinget maktspråk: Debatten, skriver Choi, er formet slik at «de som ikke har evne eller mulighet til å beherske sofistikerte kulturuttrykk, gjerne betraktes som «harry» [...] distinksjonen går mellom 'Elg i solnedgang', Winner Tip og rabattkoteletter fra Svinesund, kontra konseptkunst, årgangsvin og gourmetmåltider.»

Her kommer han inn på en vesentlig innsigelse mot den akademiske venstresiden: At deler av retorikken er preget av et moralsk ladd og tilgjort fagspråk, som fører til manglende deltakelse i debatten fra, og i verste fall forakt for, den sosiale klassen reell progressivisme er ment å hjelpe. Denne formen for klassebarriere i samfunnsdebatten er høyst reell, og Chois analyse er både original og leseverdig.

Tross noen gode partier begår Choi i det hele det som er samtid-diagnostikerens kardinalfeil: Han finner et passende samlebegrep hvor han kan laste alt han ikke liker. Dels blir det velargumentert

HENTET FRA: ASCHEHOUG

og interessant samfunnskritikk, dels navlebeskuende klaging, og dels litt mindre troverdige prinsippryteri som tilsier at absolutt alle fortjener foredrag på Deichman. Det blir som forventet: Tidvis godt, tidvis dårlig, og mye Danby Choi.

Peder Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

Film:

Surrealistisk og vakker

FOTO: YMER MEDIA

Poetisk og rørende blander *A Happy Day* komedie og drama.

A Happy DayHva: Film
Regissør: Hisham Zaman
Med: Salah Qadi, Sarah Aman Mentzoni, Ravand Ali Taha, Mohamed Salah, Thea Sofie Loch Næss

I et krittthvitt landskap sitter tre unge gutter i limbo mens de venter på å fylle 18. Den «happy» dagen, hvor Hamid, Aras og Ismail

må pakke kofferten, ta med alle sine eiendeler og sendes ut av landet for godt.

A Happy Day tar for seg enslige mindreårige på et asylmottak langt mot nord. Dagene er ensformige, men fylles likevel med barnslig håp og rømningsforsøk. Helt til den rebelske jenta Aida dukker opp og alt snus på hodet.

Disse temaene virker kanskje mørke, men *A Happy Day* er aldri tung eller pretensios. Humoren brukes smart nok til å avverge det som kunne blitt alt for smertefullt.

I tillegg gir et unikt poetisk og levende bildebruk rom til håp, kjærlighet og vennskap.

Handlingen utspiller seg i den kalde og krittthvite vinteren i nord, hvor man får høre både finnmarksdialekt, samisk og kurdisk. En ørken av snø fungerer godt både for å vise isolasjonen og den ensformige hverdagen hovedkarakterene føler. Det er også gjennom dette landskapet vi virkelig får se hvor lett alle kan forsvinne i en slik tilværelse.

Man får sympati med alle karakterene på asylmottaket. Beboerne har god kjemi og man trekkes inn i vennskapene og samspillet mellom barna uten land. Filmens karakterer er kanskje barn, men målgruppen er nok litt eldre. Ikke fordi den er grov eller dyster, men fordi den er dypere og viktigere enn den gjennomsnittlige barnefilmen.

Følelsene til hovedkarakteren Hamid (Salah Qadi) uttrykkes gjennom poesien han skriver og reinsdyrene som hjemsøker ham. Som publikummer blir man aldri helt sikker på hva som er ekte og hva som er fantasi i Hamids litt forskrudde virkelighetsoppfatning. I alt skaper dette praktfullt vakre og drømmeaktige bilder.

Aida kan først gi inntrykk av å være en klassisk «manic pixie dream girl», men utvikler seg i takt med Hamids forelskelse. Fra å være en ganske tradisjonell og todimensjonal fremstilling av en rebelsk jente, blir hun kompleks, kjærlig og sårbar. Dette er mye takket være skuespiller Sarah Aman Mentzoni som spiller godt i sin første filmrolle.

Det er ikke rart at *A Happy Day* er såpass god når den prisvinnende regissøren Hisham Zaman sitter bak rattet. Med sine tidligere spillefilmer *Før snøen faller* (2013)

og *Brev til Kongen* (2014) ble Zaman den eneste filmskaper som har vunnet Dragon Awards for beste nordiske film to år på rad. I *A Happy Day* lar Zaman handlingen utspille seg i et rolig tempo, uten å være kjedelig. Ingenting virker tilfeldig. Alt fra dialog til kinematografi med lys, kamerabevegelser og bildeutsnitt er gjennomtenkt med symbolske meninger bak. I starten kan dette gi assosiasjoner til regissør Wes Anderson, men Zaman beveger seg bort fra dette. Den er mindre animert og mer realistisk selv når filmen blir mer og mer surrealistisk.

A Happy Day er kort sagt en vakker og viktig film som bør vekke interesse og oppmerksomhet rundt mindreårige asylsøkere både nasjonalt og internasjonalt.

Vanja Krøvel
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Sniff snø

Vinterhvit, våt snø på en mandag morgen. Det hvite pudderet gjør alle yr! Åpne munnen, se mot månen og la snøflakene smelte på en varm tunge. Dans i frostregnet. La det ise skikkelig på tennene. Førrige gang jeg så hvitt pudder var på et nach i juli, da var det alt for tidlig for snø, tenkte jeg. Men denne uka skal jeg sniffe inn lukten av kulde og la det gå et iskaldt gufs gjennom hele kroppen og smile til alle jeg går forbi! «Hm», sier du mismodig og tviler på mitt berusede

Hvem: Triste studentsjeler Hva: Vinter Hvorfor: Hvit rus

ordelag, «været er jo fryktelig, et helvete av is». Vel, som Nietzsche sa: «Amor fati» – elsk skjebnen! Ikke klag over det unngåelige, finn det vakre, det lykkenskapende, det meningsfulle i enhver hendelse! Ikke fall for selvmedlidenhetens suggererende trolldoms-kraft – stikk tungen ut og beja kulden, snøen og alt det vinterlige!

Tora Vassnes, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Dott-dating

Hvem: Håpløse romantikere Hva: AI-Dating Hvorfor: Ivareta selvspekt

Vinteren er her. Ølbokser og flanellskjorter er blitt erstattet av billige kaffekopper og halvstinkende islandsgensere for å få bukt med den hensynsløse temperaturen som kryper inn i enhver lesesal. Jeg er trolig ikke alene om å trenge litt ekstra varme i disse tider, men kreativitetsmangel gjør meg til en elendig dating-kandidat. Jeg spurte derfor min favorittvenn i disse tidene, en viss viljeløs språk-dott, om hen kunne balansere en god dose flørt med en taktfull til-

nærming. Jeg snakker selvfølgelig om ChatGPT, som mente trikset var å skrive: «Hey, cutie! Jeg er veldig tiltrukket av deg og kan tenke meg å utforske mer sammen. Men jeg vil også ta det litt sakte og bli bedre kjent med deg før vi går videre. Vil du henge litt og se om vi har en god kjemi?». I hal-loweens tro ble jeg «ghosta» på uhyggelig vis. Aldri mer dott-dating!

Helena Haakerud, journalist i Universitas

Bok:

Noe tapt, noe vunnet

Nattskolen er som spenningsroman svært vellykket, men prisen å betale er i overkant høy.

Nattskolen

Forfatter: Karl Ove Knausgård
Sjanger: Roman
Forslag: Oktober
Antall sider: 490

I en scene fra *Min kamp, femte bok* tenker den unge og storhetsdrømmende Karl Ove følgende om den amerikanske forfatteren Bret Easton Ellis: «Hans hjerte var kaldt, det var ikke mitt.» Og langt på vei har han rett, det finnes en «kald» litteratur, misantropisk og pessimistisk, gjennomsyret av en kjølig avstand til verden: Bret Easton Ellis, Christian Kracht, Céline skriver slike romaner – romaner uten hjerte. Hverken *Ute av verden* eller *Min kamp* var slike bøker. Men kanskje har noe forandret seg i Karl Ove Knausgårds nyeste roman.

Min kamp utgjorde for meg en leseropplevelse nesten uten side-stykke. Suget etter alltid å ville lese videre i en roman fylt av litterær fortetning og glimrende essayistiske avstikkere lignet ikke noe jeg hadde vært borti før. Jeg forstod hvor han ville, og jeg fulgte etter: inn dit, som forfatteren selv skriver, inn til det vesentlige. Og hva består det vesentlige av? Etter hundrevis av sider med en insisterende detaljrikdom, beskrivelser av hvordan karbonadene freser i stekepannen eller høsttrærne som svaier i vinden, etter titalls sider om hvordan man smugler en pose øl ut av huset på nyttårsaftnen uten at far oppdager det, oppstod gradvis en fornemmelse av at verden på ny var ladet, meningsfortettet og nærværende. *Min kamp* var en enormt livsbejaende roman, en litterær oppdagelsesferd til der verden er nok i seg selv. Gjennom litteraturen betrakter vi med nye øyne omgivelser som vi i vanens vold har sett oss blinde på. I mine øyne var det denne livsintensivitet, enda den ble fortalt fra perspektivet til en tidvis nedslått og dyster Karl Ove, for hvem hverdagen og skriveingen var en evig kamp, som gjorde *Min kamp* til en litterær begivenhet. Nå foreligger fjerde bok i Morgenstjerne-serien, *Nattskolen*, og et presserende spørsmål blir derfor: Er den litterære kraften holdt ved like?

Vel er det naturligvis snakk om et annet prosjekt, til og med en helt annen sjanger. Veien inn «dit» går i denne omgang via det okkulte og det *unheimliche* til den gotiske sjangerromanen, hvor størrelser som døden, djevelen og en enorm, mystisk stjerne som uforvarende dukker opp på himmelen, figurerer i de fire bindene. Den første romanen, *Morgenstjernen*, utgjorde et velkomment skifte i både stemning og stilart, en kollektivroman like underholdende som velskrevet. *Nattskolen* må kunne karakteriseres som en tematisk oppfølger, med utgangspunkt i den tyveårige Kristian Hadeland på flyttelass til London for å studere fotografi. Romanen åpner sterkt, de første titalls sidene er medrivende, språket presist, og etterhvert som relasjonene forvirrer og Hadeland begir seg ut på en samvittighetsløs og ærgjerrig jakt etter berømmelse og suksess, trer Faust-myten tydeligere frem.

Riktignok er det en urhistorie som selv i moderne drakt ikke er veldig original, men det er stadig en fortelling svært egnet til å utforske spørsmål om moral, fortapelse og kunstens pris, noe Knausgård også til en viss grad lykkes med.

Men problemene tårner seg etter hvert opp. Gradvis begynner man å plages av Hadelands selvhøytidelige, egenrådige vesen, for ikke å snakke om menneskeforakten han utviser og hans hjerteløse verdensbilde, som ligger så tett inntil språket, hele tiden underliggende i hver en beskrivelse. Stolt, innbilsk og empatilos – det er mildt sagt enerverende å måtte befinne seg innenfor disse sinnets trange rammer i drøye fem hundre sider. Vel å merke er Hadeland en gjennomført karakter, vellykket som litterær skikkelse, troverdig som en moderne Faustus, men spørsmålet melder seg likevel stadig mens man pløyer igjennom denne kalde, kalde boken: Hvorfor må han oppføre seg som en fitte mot alt og alle? Hver replikk er spiss og uvennlig, sjelden eller aldri er han imøtekommende, alltid er han syrlig, nærtagende, arrogant.

Og her kan det argumenteres for at dette er prisen å betale, at lesningen av denne romanen ikke er helt ulikt en pakt med Djevelen: Som spenningsroman er *Nattskolen* svært vellykket; bestandig vil man lese mer, sugd som man blir inn i fortellingen, i det som er en

HENTET FRA: OKTOBER

håndverksmessig velgjort grøsser med et dypt uhyggelig stemningsleie. Men for å vite hvordan det går, for å følge fortellingen helt ut, må man lese videre og med det motvillig oppholde seg i Hadelands hode, trangt og ubehagelig som det er. Kanskje er prisen å betale dyrere enn man noen ganger er villig til å innse.

Et annet iøynefallende problem med *Nattskolen*, er at den later til å ha blitt skrevet altfor raskt. I et intervju med Vagant i mai betror Knausgård at han fortsatt bare har skrevet halve romanen. Nå er det oktober, boken er lansert i bokhandler landet over, og det er nærliggende å spørre seg hva dette tempoet kommer av. Fire romaner på tre år, samtlige på mellom fem og syv hundre sider. Hva er poenget? Man kan under lesningen av *Nattskolen* tydelig fornemme at fjerde del er skrevet nesten i hastverk, at den er merkbart svakere enn resten. Man tror ikke på det, rett og slett, avslutningen føles fremskyndet, språket blir forbi-løpt.

Således kan man – om man er

umeditgjort og sammenligner *Nattskolen* med nivået man vet Knausgård kan skrive på – hevde at romanen tidvis mangler litterær tyngde, at den ikke makter å si noe nytt om eksistensen, at den er flattere enn man skulle ønske. Overgangen til å skulle skrive gotiske sjangerromaner var i mine øyne en uventet vending da *Morgenstjernen* først dukket opp på himmelen og i bokhandlernes hyller, men det har i all rettferdighet vist seg å være en sjanger Knausgård mestrer. Men samtidig har han med *Nattskolen* kan hende mistet «det vesentlige» litt av syne. Det er ikke en direkte svak roman, bevares, den har en håndfull svært sterke partier (en katt skal kokes; en uteligger møter sin skjebne), men den er like fullt kald og hul og utrivelig, og man tar seg i å lenge etter hva den kunne og kanskje burde ha vært.

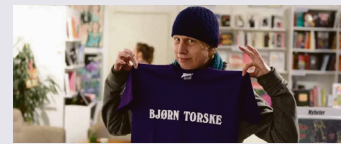
Oscar Grimstad
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 44 & 45

3/11 Bjørn Torske på the Villa

Oppfinneren av sjangeren skranglelehouse og en av nordens mest egenartede DJ-er fremfører på the Villa.

Hvor: The Villa
Når: Fredag 3. november 22:00-03:15
Pris: Ikke oppgitt

LÅNT FRA: RESIDENT ADVISOR

3/11 - 5/11 Vega scene 5 år

Vega scene er blitt 5 år gammel. Møt opp og få med deg, blant annet, premierer, før-premierer, billige priser og annet gøy!

Når: Fredag 3. november til søndag 5. november

LÅNT FRA: VEGA SCENE

4/11 Åpningsfest Oslo glasstudio

Oslo har fått en egen glasshytte, midt i sentrum! Bli med på åpningen!

Hvor: Dronningens gate 27
Når: Lørdag 4. november 12:00-16:00

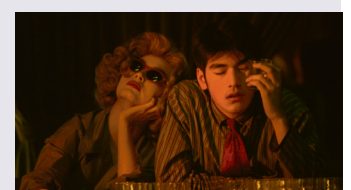

LÅNT FRA: OSLO GLASS STUDIO

9/11 Chungking Express på Chateau Neuf

Få med deg den Wong Kar-Wais gjennombruddsfilm som tar oss gjennom den neonlyste Hong Kong-natten, der vi får møte to nylig hjerteknuste politimenn.

Hvor: Chateau Neuf
Når: Torsdag 9. november 19:00
Pris: Student 65 kr

LÅNT FRA: THE CRITERION COLLECTION

Å, Kalle!

I ukens Universitas kan du lese en anmeldelse av Knausgårds nye roman *Nattskolen*. Knausen – åh, så vital du er! – arbeider i et uhorvelig høyt tempo, og har allerede kommet godt på vei i sin neste roman *Den siste utløsning*. Vi i Ad notam-redaksjonen har klart å få tak i et utdrag fra den:

«Hun dro blusen over hodet, førte hendene bakpå ryggen og spente av seg BH-en, kneppet opp buksene og trakk dem ned over lårene. Det var som om hun gjorde seg klar for et sportsarrangement. Jeg fikk stå. Så sublim hun var! Så vital! Jeg var stinn av begjær, strøk henne

over lårene, brystene, la meg oppå henne med klærne på, dro frem kuken og trengte inn i henne. Åh, inn i henne, inn til det vesentlige! Hun akket seg litt, lukket øynene, men så ble det glattere, sublimt. Hun åpnet øynene, så meg inn i mine mens jeg gled innbitt inn og ut av henne. Det gikk for meg.»

Å fitta med sin yndige fukt og varme hud! Å fitta, med sin rosende farge og svette hår! Å fitta, med sin unis-kjennelige fasjon og opalinske perlemor!

Av Basmatiris

Ukas studentvin

BLAKK?: Billig og bra vin, ja takk.

Ukas vin er en textbook rødvin. For en penge som ikke svir for hardt i lommeboken får du en snerten, lett og fruktig italiener. Smaken kan minne litt om urter og skogsbærsmoothee, men bærer preg av at druene ble most først i fjor. Den lune smaken gjør at vi i grunnen får lyst til å løpe hjem, fyre opp peisen og koke opp en god balje med våt sau, også kjent som fårrikål. Det virker naturlig å påpeke at kork på vinflasker er noe av det mest irriterende som finnes, men at vi her kan glede oss over en sølesikker skrukork. Lupi Reali er akkurat så lett at du kan ta den med deg på fest uten å sovne, men ikke tung nok til at du må dra på seminar med en dundrende hodepine dagen etter. Anbefales til de fleste anledninger, for de fleste studenter!

Vinurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Lupi Reali Montepulciano d'Abruzzo 2022

Pris: 123,40kr

Land: Italia

Alkohol: 12,5%

Amo Boracco Boring, vinanmelder i Universitas

Aldersdiskriminering på Maccern

I ukas Universitas kan du lese om at høye aldersgrenser på utesteder kan være aldersdiskriminering. En i Vi spør-redaksjonen har opplevd akkurat det samme, men litt motsatt. Som førtiåring ble vår hedmarking kasta ut av lekerommet på McDonalds. Etter en samtale med sin advokat ringer vi derfor opp til Maccern for å sjekke om de har plass til førtiåring på lekerommet.

– Hei, McDonald's

– Hej, Zen. E. P. Je ringe fordi je har en klage je håper dokke tar på alvor!

stillhet

– Du skjønne, je var på en maccern her om dagen, og så selvfølgelig som man alltid gjør ville je leke litt på lekerommet mens je venta på maten. Det er vel det ælle gjør?

– Du ville leke selv?

– Ja! Og så plutselig kommer det en ænsatt bort og mener at je ikke skal gjøre det. Offår skulle det være et problem? Er det bare fordi je er

over førti?

– Tror det skal være for barn altså. Tror at lekene ikke tåler noe særlig.

– Skæl det plutselig være rart at en førtiåring vil leke i sklia også nå? Woke har gått for langt!

– Ja, men det er litt rart med en førtiåring er det ikke?

– Je er ganske tynn je! Og spinkel så det skal ikke være noe problem med vekt altså. Dette er da aldersdiskriminering, er det itte dæ?

– Du, hvilket nummer var det du hadde?

– Hæ?

– Ja, på maten. Har du bestilt noe?

– Nej, je var da bare innom for å ta mej en tur på sklia! Har dere lyst til å høre fra min advokat? Advokaten min ætte så anerkjent, han har itteno kontor eller no, ville dere tatt det mer seriøst om han var John Christian Elden?

– Ja... be advokaten ringe, du. Piiip.

de legger på

– Halo? Er det no'n på andre sia? Vi snallast?

KVISS-CORBIN

- Hvilken pris fikk nylig Joanna Rubin Dranger for boken *Husk oss til livet?*
- Hvilket firma ble i sommer beordret av Datatilsynet til å stanse bruken av nordmenns persondata til adferdsbasert reklame, og har derfor fått én million kroner i bot hver dag siden?
- Russiske «Yantar» var nylig på Norgesbesøk i embetsmedfør, men hva er det?
- Hvilket bygg i Oslo er det eldste gjenværende?
- I hvilken amerikansk by foregår handlingen til seriene *Shameless* og *The Bear*?
- Hva heter skuespilleren som spiller svært prominente roller i begge disse seriene?
- Hva heter Disney-filmen fra 2017 som handler om De dødes dag i Mexico?
- Hvem regisserte *Halloween* fra 1978?

- Hvilken av disse hendelsene fant IKKE sted på Halloween: George W. Bush blir gjenvalgt som president, Mussolini blir statsminister i Italia, Mount Rushmore blir ferdigstilt eller Indira Gandhi bli drept?
- Hva heter mannen bak Wikileaks?
- I hvilket år ble Wikipedia dannet?
- Hva er wicca?
- The Weeknds singel «Blinding Lights» ble i fjor diamant-sertifisert av amerikanske Recording Industry Association of America (RIAA), men hvor mane enheter skal selges for å oppnå dette?
- Hvilken klesgruppe tilhører Weekday, Monki, Other Stories, COS og Arket?
- Hva gjør en taksidermist?
- Hvor på kroppen finner man areola?
- Hvilket årstall er det snakk om: Televerket

skifter navn til Telenor, Schengen-avtalen trer i kraft, Jacques Chirac innsettes som fransk president, NATO bomber Bosnia-Herzegovina, Blackburn Rovers vinner den engelske serien i fotball for herrer, Kjartan Lauritzen blir født og Leif Juster dør.

18. Den 27. oktober la en 23 år gammel alpinist opp etter en konflikt med skiforbundet. Hva heter han?

19. Kampen mellom Vålerenga og Rosenborg på søndag ble avholdt på et uvanlig tidspunkt for å feire Vålerengas grunnleggelse. Til hvilken klokkeslett startet kampen?

20. Hvem av disse parene har aldri spilt klubb-fotball sammen? Heung-min Son og Ruud van Nistelrooy, Pep Guardiola og Francesco Totti, Samuel Eto'o og Rivaldo, Marco Reus og Joshua King eller David Beckham og David Moyes?

av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

0-4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5-9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15-20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Nordisk råds litteraturpris. 2. Meta. 3. En angivelig spionbåt (som fulgte etter et norsk forskningskip i 18 timer). 4. Gamle Aker kirke. 5. Chicago. 6. Jeremy Allen White. 7. Coco. 8. John Carpenter. 9. George W. Bush ble gjenvalgt 2. november. 10. Julian Assange. 11. 2001. 12. En løst organisert pagantistisk religion som baserer seg på heksekunst. 13. 10 millioner. 14. H&M. 15. Stopper ut dyr. 16. Bysvorten. 17. 1995. 18. Lucas Braathen. 19. 19.13.20. Eto'o og Rivaldo spilte begge i Barcelona, men ikke samtidig.

Rebus

av Squeezy

HINT: november

FORRIGE LØSNING: «Husk å stille klokka på søndag» Det klarte BAB, Tore, Edvard